

Maš tednik

Kronika

kulturno - politično glasilo · svetovnih in domačih dogodkov

Poštni urad Celovec 2 — Verlagspostamt Klagenfurt 2.

LETO XIV./STEVILKA 15

CELOVEC, DNE 12. APRILA 1962

Izhaja v Celovcu — Erscheinungsort Klagenfurt

CENA 2.— ŠILINGA

Narod pod križem

Znamenje krščanstva je križ. Pod križem se odigrava usoda poodincev, družin in tudi narodov. V križu je življenje, v njem je pot do življenja, v njem je moč uma, veselje duha, v križu sta čednost in svetost. Tako uči globoki srednjeveški modrijan Tomaž Kempčan.

Pred tisočletjem

Stari Slovenci so posedli dežele med Jadrnom in Donavo, staro Karantanijo in zapadno Panonijo. Kralj Samo jih je oprostil obrske nadoblasti ter severne in južne Slovence združil v zvezno državo, ki je kljubovala Obrom, Frankom in Langobardom.

V »sveti rimski državi nemške narodnosti« je Koroška državno-pravno ohranila izjemno stališče: »So findet man in den uralten Freiheiten, das ein Herzog in Khärdnten in windischer Sprache ist investiert und eingesetzt worden und das ein Fürst, wenn er bey einem Römischen Kaiser und dem gantzen heiligen Reich angeklagt wurde, daß er sich vor demselben anders nicht als in windischer Sprache verantworten schuldigt war« (Megiser). Po uporu Ljudevita Pösavskega iztebijo Bavarci domače slovensko plemstvo, ljudstvo pa se reši tudi narodno s tem, da se pokristjani.

Prvi kulturno-zgodovinski dokumenti koroških Slovencev so molitve brižinskih spomenikov in celovškega rokopa s slovenskim očenašem, zdravamarijo in vero, prva slovenska knjiga je katekizem.

Pred stoletjem

Ziljana Urban Jarnik in Matija Majar sta zapustila koroškim Slovincem svojo »proko, Jarnik v »Sberu lepih ukov za slovensko mladino« (1814), Majar je zaključil svoj spis »Kako izobraževati ilirsko narečje i slavenski jezik« (1848), nemški geograf Josef Wagner pa je ugotovil v svoji razpravi »Das Herzogthum Kärnten«: Die heutigen Deutschkärntner sind der Hauptmasse nach alte Karantanerslawen und ein mit Celten und späteren Deutschen vorzüglich bairischer Abkunft vermischter Volksstamm (1847).

Škof Slomšek je postavil pred odhodom v Maribor svojo veliko ustanovo Mohorjevo družbo. Tedaj je za svoje ljudstvo nastopil križev pot Andrej Einspieler. Kot poslanec koroškega deželnega zbora in urednik se je v slovenskem in nemškem jeziku boril štiri desetletja za enakopravnost svojih rojakov. Še na smrtni postelji pa je priznal brezuspešnost svojih prizadevanj za bratstvo in sporazum v deželi.

Pred petdesetletjem

Ziljski France Grafenauer, slovenski državni poslanec, ki se je nešteto krat vozil na Dunaj po pravico za svoje ljudstvo, je ob zatonu svojega javnega delovanja le še prebral knjigo »Aus dem Wilajet Kärnten«, ki slika brezuspešno borbo političnih organizacij in osebnosti za najprimitivnejše šolske pravice koroških Slovencev, ko zaman zahtevajo elementarne šole v svojem duhu in jeziku. V državnem zboru sarkastično popusti svojemu nasprotniku poslancu Angererju, glasniku koroškega velenštva: »Heute mache ich Ihnen die größte Konzession, Herr Professor: Am Anfang schuf Gott Himmel und Erde, Adam und Eva und alle waren deutsch!« In škof Wiery se nagne k njemu: »Franz, das hast du gut gesagt.«

In kar sledi: svetovna vojna z mučeniki Ražunom, Meškom, Grafenauerjem, Maierhoferjem, Arnejcem — nato glasovanje, nova Avstrija in nove prošnje za trohico kulturnih pravic koroških Slovencev.

Krajger, Petek, Starc, Poljanec, Ogris so novi nosilci križa malega ljudstva, vedno spet vstaja novo upanje, venomer sili tudi narodno življenje v svojo rast. Križev pot pa se nadaljuje do svoje desete postaje.

Pred dvajsetletjem

Tudi zgodovina naroda gre vsebolj svoj krščanski pot. Nemški narodni socializem obsodi malo ljudstvo v znamenju kljukastega križa na smrt. V aprilu 1941 polnijo duhovni in svetni zaporniki koroških Slovencev nacistične ječe. V aprilu 1942 mora 350 najboljših našega naroda v tujino v izseljeniška taborišča. Gestapo jih je neusmiljeno razlčila in zaplenila njihovo premoženje v prid nemške države. Pa ta narod je nepremagljiv: še nikdar se ni toliko in tako iskreno molilo kot tedaj. V aprilu 1943 pa gre 13 rojakov v grozno smrt na vešalih, obsojenih za to, da naci-

zem ustrahuje še preostale drobce razkosnega naroda. V domovini zamre sleherna slovenska beseda, ljudstvo je prešlo v strašni molk trpljenja in umiranja svoje dvajsete in tridesete postaje.

Narod pod križem

Krščanska ljudstva žive usodo križa. Res da gredo mnogi njihovega števila samo do lomljenja kruha, le redki pa do keliha in trpljenja. Število onih, ki še sledijo trpki usodi križane besede in kulture, se resda redči. Le-ti junaki pa so seme novega življenja, izčiščenega po trpljenju, zapostavljanju in brezuspešnem prizadevanju tisoletne narodne zgodovine.

Obletnico izselitve bomo kot Slovenci in kristjani počastili v soboto, dne 14. aprila s tem, da se bomo vsi zjutraj ob pol 9. uri udeležili sv. maše v stolnici v Celovcu in nato že naznanjenih prireditev!

SPOMINSKA PRIREDITEV

ob 20. obletnici izseljevanja koroških Slovencev

v soboto, 14. aprila 1962, v Celovcu

8.30 SV. MAŠA S PRIDIGO V STOLNICI

9.45 Občni zbor Zveze slovenskih izseljencev v Modri dvorani Doma glasbe

11.00 SPOMINSKA PROSLAVA v Veliki dvorani Doma glasbe

Vstopnice dobite v pisarni Krščanske kulturne zveze v Celovcu, Viktringer Ring 26 in pri zastopnikih njenih krajevnih društev.

PRIREDITVENI ODBOR

Francija se je odpovedala Alžiru

Minilo nedeljo je prepričljiva večina Francozov pri ljudskem glasovanju odobrila sporazum med predsednikom De Gaulleom in vodstvom alžirskih domačinskih upornikov. Ta v Evianu sklenjeni sporazum pomeni dejansko odpoved Francije svoji nekdanji najpomembnejši koloniji, ki jo je osvojila pred 132 leti, ko je Alžir bil zapuščen leglo morskih razbojnikov in med seboj pobijajočih se arabskih plemen ter ga spremenila v cvetočo deželo, a ga je v zadnjih sedmih letih krvave vojne, v kateri se je Alžir spremenil v moreče gospodarsko in politično breme, izgubila.

Pri nedeljskem ljudskem glasovanju je od 27 milijonov volilnih upravičencev 19 milijonov ali 75 odstotkov šlo na volišče. Od teh je 17 milijonov volilcev ali 90 odstotkov vseh oddanih glasov, potrdilo sporazum. Proti je glasoval 1 milijon volilcev, neveljavnih glasov pa je tudi bilo 1 milijon.

Izid nedeljskega glasovanja je jasna zapuščina generalu De Gaulleu glede njegove alžirske politike. Število nasprotnih glasov ter tistih, ki so se glasovanja vzdržali ali pa oddali neveljavne glasovnice, pa le še povdarja demokratični značaj volitev, po drugi strani pa kaže, kako težka je bila ta odločitev za številne Francoze.

V Alžiru, kjer minulo nedeljo ni bilo glasovanja, ampak bo izveden čez nekaj

mesecev, so muslimanski domačini sprejeli nedeljski rezultat z zadovoljstvom in olajšanjem na znanje, tam naseljeni Francozi (1 milijon proti 9 milijonov domačinov) pa s topim obupom. OAS (tajna armada) francoskih skrajnežev pa naprej nadaljuje teroristične napade, ki so usmerjeni predvsem proti domačinskemu muslimanskemu prebivalstvu, med katerim je tudi največ žrtev. Vendar upanje OAS, da izzove domačine k nepremišljenim napadom na Evropejce in tako povzroči nove zmešnjave, v katerih bi potem poskusila zrušiti De Gaulle in nadaljevati boj za »francoski Alžir«, vedno bolj plahni. Francoski vojaški oddelki v Alžiru, ki so v sedanjem položaju odločilni, izvršujejo povelja De Gaulle.

Po načrtih generala De Gaulle pa je ureditev alžirske zadeve samo ena stopnja v njegovih načrtih, da zopet dvigne Francijo, potem ko je odvrгла moreče breme Alžira, zopet na stopnjo svetovne, atomske velesile. Pričakujejo, da bo De Gaulle v kratkem razpustil parlament in razpisal nove politične volitve. Glede zadržanja Francozov, ki so se sedanega sprčo razmer sicer potrebnega samovoljnega vladanja De Gaulle že precej naveličali, pa so precej različna. Nekateri menijo, da bodo Francozi, olajšani alžirskih skrbi, zopet hoteli obnoviti nekdanjo »parlamentarno demokracijo« z vladami enodnevnici.

Prireditveni odbor

Spominsko proslavo ob 20. obletnici izselitve koroških Slovencev je pripravil in izvede kot prireditelj odbor, v katerem so s strani naših organizacij sledeče osebe:

Dr. Valentin Inzko, dr. Joško Tischler, preč. g. Tomaž Holmar, dr. Pavle Zablatnik, dr. Franc Kraiger, preč. g. Lovro Kaselj, gđc. Milka Hartman, Hanzi Gabriel, dr. Reginald Vospennik in Lojz Gregorič.

- K R A T K E V E S T I -

Sporazum o povratku Otona Habsburškega ni bil dosežen tudi na seji vlade minuli torek na Dunaju. Kot doslej je Socialistična stranka zavrnila sprejem izjave Otona Habsburškega, s katero se je odrekel vsem zahtevam do vladarskega prestola. To izjavo stavlja zakon kot pogoj za povratek članov bivše vladarske hiše v republiko Avstrijo. Vlada se je z zadevo morala ponovno pečati, ker se je bil Oto Habsburški že zaradi svoječasne zavrnitve njegove izjave s strani socialistov, zaradi česar vlada ni mogla priti do nobenega sklepa, pritožil na Upravno sodišče »zaradi zamude«. Sedaj bo o Otonovi izjavi, oz. o tem ali je s tem Oto izpolnil po zakonu postavljeni pogoj za povratek, sklepalo Upravno sodišče.

Sovjetski zunanji minister Gromiko bo obiskal Beograd prihodnji teden. V moskovskih in beograjskih krogih pravijo, da sedaj Gromiko vrača obisk jugoslovanskega ministru Popoviću, ki je pred časom že bil v Moskvi. Je to prvi obisk kakšnega višjega sovjetskega državnega predstavnika v Jugoslaviji po letu 1957, ko je bil tedanji obrambni minister maršal Žukov gost jugoslovanske vlade, a kmalu potem odstopil. Gromikov obisk pade v čas, ko »so se odnošaji med obema državama znatno izboljšali, kajti ideološki spori, ki sicer še vedno obstajajo, so bili potisnjeni na stran, dočim so se trgovinski in gospodarski stiki razširili. Obisk je tudi potrdilo, da se bo ta razvoj še nadaljeval« piše v tej zvezi londonski »Times«.

Kubanski diktator Castro je izjavil, da je pripravljen 1179 oseb, ki jih je v minulih tednih vojaško sodišče obsodilo na daljše zaporne kazni, izpustiti proti odkupnini 62 milijona dolarjev, ter da se bo kmalu podala 4-članska komisija v Združene države k sorodnikom obsojencev ter se z njimi pogajala o položitvi zahtevane vsote. Obsojenci so bili pripadniki lanskega ponesrečenega pohoda, ki je hotel strmoglaviti Castra. Zgodilo se pa je, da je znatni del »strmoglaviteljev« padel v roke Castrovih čet. Ameriška vlada je izjavila, da privatne denarne zbirke v Združenih državah ne bo ovirala. Značilno je, da so celo navadni vojaki ponesrečenega podviga dobili prav tako dolge zaporne kazni kot voditelji, od katerih tudi najvišji niso bili obsojeni na smrt v tej deželi, kjer se sicer glave kotalijo kot da bi bile zeljnate. Potreba po dolarjih je pač močnejša kot želja po maščevanju.

»Svobodneži« so bili najradovednejši v avstrijskem državnem zboru, odkar je bila uvedena takozvana »vprašalna ura«. Od skupno 24 sej državnega zbora se jih je 14 začelo z »vprašalno uro«. Ministri so pri tem odgovorili na 268 ustno stavljenih vprašanj, od katerih so 114 vprašanj stavili poslanci OeVP, 86 SPOe in 67 FPÖe. Ker je razmerje poslanskih mandatov FPÖe proti obema vladnima strankama 1:20, je FPÖe pri vprašanjih dosegla številčno razmerje 1:13; bila je sorazmerno najbolj vedoželjna, kaj dela vlada. Je to tudi razumljivo, ker je izven. Pozablja se pa v tej zvezi, da ko so bili svojčas na oblasti nekateri njihovi »somišljeniki« ni imel nihče kaj za spraševati.

Politični teden

Po svetu . . .

Zatišje pred atomsko eksplozijo

V znamenju čestitk, ki jih je ameriški vojaški poveljnik v Nemčiji, general Clarke, izrazil svojemu sovjetskemu kolegu, vojnemu junaku maršalu Konjevu, ob njegovem odhodu v pokoj, je napetost med obema svetovnima blokoma na sedaj najbolj kritični točki, v Berlinu, nekoliko popustila. Sovjetske motnje zapadnih poletov v Berlin so prenehale, obe vojaški poveljstvi sta preklicali tudi »varnostne ukrepe« nad nasprotnimi vojaškimi misijami, ki so minule tedne morale biti lepo pridne doma. Sovjetska vojaška misija v Frankfurtu je bila postavljena »pod stražo« in njeni člani so se smeli kretati samo v spremstvu ameriških vojaških policajev. Prav iste »pozornosti« je bila deležna ameriška vojaška misija v vzhodnem Berlinu. To je bila posledica strelav sovjetskih in vzhodnonemških voja-

„Rim zaupno“

Pod tem naslovom je zadnji „Slovenski vestnik“, sklicujoč se na uvodnik v našem listu o obsodbi nacizma v okrožnici papeža Pija XI., objavil obrekovalni članek o papežu Piju XII., ki je povzet po knjigi „Rim zaupno“ pisatelja Jeana D'Hôpitala. Proti tej knjigi je papeška nunciatura uradno protestirala pri francoski vladi.

„Pariški Express“ je iz te knjige objavil osporavano poglavje „Pij XII. in vojna“ ter v tej zvezi zastavil vprašanje: „Zakaj si je avtor, sicer prepričan katoličan, nakopal jezo vatičanskih vrhov?“ In na to vprašanje si je omenjeni list dal sam tudi odgovor: „Zgodovina bo stroga proti Piju XII., avtor pa je odkril, zakaj.“ In tukaj prinašamo odlomek iz omenjene knjige francoskega publicista — pravi „Vestnik“.

V resnici pa je „Vestnik“ omenjeni članek le dobesedno ponatisnil po ljubljanskem dnevniku „Delo“, ki ga je objavil dne 28. marca, torej teden dni poprej.

„DELO“ izhaja od 1. maja 1959 po združitvi „Ljudske pravice“, ki jo je 8. oktobra 1954 ustanovila Komunistična partija v Sloveniji, in „Slovenskega poročevalca“... je zapisano v naslovu tega lista.

kov na ameriške vojaške avtomobile. Poslovljni sestanek med obema generaloma je vsemu temu naenkrat naredil konec.

Toda temu olajšanju napetosti med Vzhodom in Zapadom ni bil vzrok prijateljski sestanek med dvema nenadoma mirno ljubnima generaloma, temveč potreba obeh taborov, da se pripravita na spopade, ki se bližajo v prihodnjih tednih.

Čas nezadržano hiti in približuje se 15. april, to je datum, ki so ga postavili Amerikanci razorožitveni konferenci 17. velesil v Ženevi, da doseže kake »vidne« rezultate glede sporazumne razorožitve, prepovedi atomskih poskusov ter uvedbe učinkovite splošne mednarodne kontrole nad atomskim oboroževanjem.

Toda vprav na tem področju ni bil dosežen noben napredek. Ameriški poslanik v Moskvi Thompson, ki se je skoroda vso zimo o teh zadevah potrepljivo razgovarjal s sovjetskim zunanjim ministrom Gromikom ni prišel daleč naprej in je minuli teden naveličan sporočil svoji vladi, da želi tudi on v kratkem iti v pokoj.

Kljub temu pa washingtonska vlada ne mara pretrgati vseh niti, zato je ameriški zunanji minister Rusk takoj začel razgovore z novoimenovanim sovjetskim poslanikom v Washingtonu, ki ima obetajoče ime, namreč Dobrinin. Zelo dvomljivo pa je, da bi Dobrinin bil bolj dobrodušen kot njegov neposredni predstojnik Gromiko. Zadnjo besedo pa ima itak Hruščev.

Velika noč v atomskem svitu?

Kljub začasnemu pomirjenju pri Berlinu, pa se vprav za Veliko noč zbirajo na mednarodnem nebu temni oblaki, kot kaže neugodni razvoj razorožitvenih razgovorov v Ženevi, kjer se namestniki zunanjih ministrov vedno huje ravšajo in kavšajo.

Sovjetski predstavnik Zorin je minuli teden predlagal, da bi bilo treba kot začetek izvesti »duhovno razorožitev«. Predložil je Zapadu prepoved sleherne »vojno-hujške literature«. Ameriški delegat je takoj na to pristal ter predlagal, da bi naj prepovedali vse knjige, ki predstavljajo vojno kot nezibezno. Med temi bi bila seveda v prvi vrsti zbrana dela Karla Marksa in

Josefa Visarionoviča Stalina. Nadalje je predlagal, da bi naj Sovjetska zveza dovolila isto svobodo informacij ter potovanja, kot vlade na Zapadu. Kljub soglasnosti mnenja o primernosti prepovedi, si jo pa vsak po svoje predstavlja. Oba partnerja pač govorita drug mimo drugega. Tudi glede mednarodne kontrole nad oboroževanjem pa se ženevska konferenca ni pomaknila niti za las naprej, ker drug drugemu ne zaupajo. Minuli teden je Sovjetska zveza izstrelila novo umetno luno, ki izvaja »merjenja pojavov« v vesolju.

Izgleda, da so v Washingtonu že potegnili zaključke iz sedanjega položaja ter proglasili široko območje pri »Božičnih otokih« v Tihem oceanu kot »zaprto cono« za vse trgovske ladje in letala za čas druge polovice meseca aprila. Takrat nameravajo Združene države ondi izvesti že napovedano serijo atomskih poskusov kot odgovor na sovjetske poskuse v minuli jeseni. Tako vse kaže, da bomo letošnjo veliko noč, praznik trpljenja in vstajenja Gospodovega, ki se je žrtvoval za to, da odreši človeški rod, obhajali v svitu atomskih gobanov, ki se bodo ob križu na Kalvarijo hipoma dvignili v nebo kot moderni babilonski stolpi našega časa. Današnje človeštvo, ki je pozabilo na namen in pomen Kristusove žrtve, kljub svoji čudoviti tehniki in napredku, ustvarja vedno hujšo babilonsko zmešnjavo, ki se lahko konča v novi katastrofi.

. . . in pri nas v Avstriji

Sem in tja po izvoženem kolo vozu

Parlamentarne volitve se kažejo na obzorju, čeprav še nihče za gotovo ne ve, kdaj bo zopet prišel tisti huđi dan, ko se utegne zamajati usoda mnogih stolčkov, a bolj verjetno vse ostati pri starem. Ta skrb leži kot mora na naši notranji politiki. Sedanji koalicijski stranki, katerih skupno vladno v povojni dobi so že večkrat primerjali zakonski postelji dveh, ki sta sklenila življenjsko zvezo, ne iz vroče ljubezni, ampak iz hladnega računa, se zadnje čase vedno bolj obnašata kot dva zakonca, ki bi se rada ločila, a si prav ne upata. »Kaj bo pa žlahta rekla,« ali v tem primeru, »Kaj bodo volilci rekli« ju skrbi. Samo ta strah ju še skupaj drži. Nobena namreč ni gotova, da ji bi volilci prav, to je večino, dali.

Za Kamitzom Klaus

Vladne seje so postale nezanimive, prav tako tudi seje drugih odborov, komisij in podkomisij. Samo govori, besede in nič več. Obe stranki se pa med tem sistematično pripravljata na volitve.

OeVP bo — kot vse kaže, osredotočila

svojo volilno kampanjo zopet na gospodarska vprašanja. Zato v zadnjem času dobiva vedno večjo veljavo finančni minister dr. Klaus, ne toliko zaradi njegovega v bistvu dobrega gospodarjenja, temveč predvsem zato, ker je v njem OeVP po strokovnjaku, a na političnem parketu neokretnem uradniku dr. Heilingsetzerju zopet našla moža, ki združuje gospodarsko znanje s politično rutino.

Zvezni kancler dr. Gorbach je minuli teden obiskal »najmlajšo zvezno deželo« Gradišansko. V svojem nagovoru v Železnem se je pečal z bližnjimi volitvami. Dejal je, da je OeVP preprečila v zadnjih 15 letih, da Avstrija ni postala »druga Jugoslavija« ter da je zasluga OeVP za dober potek avstrijske povojne politike v tem, da je preprečila popolno izvedbo socializma. Finančni minister dr. Klaus pa je minuli teden v istem smislu govoril v Linzu, središču gornjeavstrijske podržavljene industrije. Dejal je, da je sedanje politično ravnotežje sicer preprečilo izvedbo marsikaterega »dobrega« namena OeVP, po drugi strani pa je moč v Avstriji govoriti samo o »napol uresničenem socializmu«. Za primer je vzel gradnjo stanovanj, kjer je šlo precej tako kot so socialisti hoteli, rezultat pa je bil, da ni naraslo število stanovanj, kot bi bilo potrebno, pač pa so gradbeni stroški preko zmogljivosti tistih, ki stanovanja rabijo.

Podkancler dr. Pittermann pa je pohvalil celo övp-jevskega finančnega ministra dr. Kausa, češ, da zato tako dobro vodi državne finance, ker si je »prisvojil socialistične nazore.« Resnica bo — kot ponavadi — spet nekje v sredini.

Delavci rehabilitirajo »gospodo«

Tudi na socialistični strani niso mirovali. Na Dunaju so zborovali socialistični izobraženci (BSA). Ob tej priliki so se vsi voditelji delavske stranke poklonili svoji novi gosposki plasti ter ji — v nasprotju z nauki Marksa, Engelsa in drugih prerokov marksizma, ki so izobražence prištevali med buržuje — priznali pomembno vlogo v stranki delavcev. V tej stranki, ki so ji, razen nekaj izjem, pripomogli k njeni dosedanji veljavi ljudje brez akademskih naslovov — ki so pa bili vsaj tako ali še bolj pametni kot mnogi akademiki — bodo odslej izobraženci imeli nalogo, »gospodarski, socialni in politični razvoj« kritično preučevati in iz teh preučevanj izvajati zaključke, ki bodo služili kot smernice za praktično delo.

Dipl. ing. Waldbrunner se je izrekel proti predčasnim volitvam, kajti parlament bi mogel »potrebnim« še pred iztekom svoje poslovne dobe izglasovati znatne ugodnosti.

Tudi pri OeVP so utihnili glasovi o predčnih volitvah. Vse kaže, da nobeden ni preveč gotov, nekako tako kot šolar, ki nima domače naloge in se obotavlja iti v šolo.

Stalin govori iz onkraj groba

Ne, on pa ni takšen. On seže v žep samo po večjem novcu.

O Nemcih: »To so ti čudni ljudje, kot ovce... Spominjam se, ko sem bil v Nemčiji, še pred revolucijo. Neka skupina nemških socialističnih demokratov je prišla prepoznati na kongres, morali so čakati, da so jim potrdili njihove vstopnice ali nekaj podobnega. Kdaj bi se Rusi obnašali tako? Nekdo je prav dejal: V Nemčiji ne more nikoli biti revolucije, ker potem bi morali Nemci s poti stopiti v travo.« Pač pa je Stalin že takrat napovedal, da se bo poražena Nemčija »opomogla in sicer zelo hitro... Daj jim dvanaest do petnajst let, pa bodo že spet pokonci.«

Djilas opisuje, kako je pri neki priliki Stalin planil kvišku, si spodrecal hlače, kot da bi se hotel iti s kom rokoborbo ali boksat. Veš prevzet je zakričal: »Vojne bo kmalu konec. Mi si bomo opomogli v petnajst do dvajset letih in potem se bo vse začelo znova.«

Leta 1948 se je Djilas zadnjikrat sestal s Stalinom, ki je do tega črnogorskega komuniste menda imel posebne simpatije in z njim bolj odkritosrčno govoril, kot z drugimi. Takrat je napovedal: »Zapad bo Zapadno Nemčijo vključil v svoj sistem, mi pa bomo Vzhodno Nemčijo naredili za našo državo.«

Pogovor je nanesel na Albanijo, kjer je vprav takrat bila v teku nova čistka. »Tako torej — je dejal Stalin — v Albaniji se zopet grizejo med seboj zaradi vas (Jugoslovani, op. ur.). To je zelo nevshečna zadeva, zelo nevshečna zadeva... Mi nimamo

SLOVENC

doma in po svetu

Mednarodna razstava lesorezov v Ljubljani

V Moderni galeriji v Ljubljani je bila odprta razstava lesorezov, ki jo je pripravilo društvo »Xylon«. To društvo so ustanovili v Bernu leta 1944 švicarski lesorezci. Ko je po prvih letih povojnih zmešnjav bilo zopet moč navezati mednarodne umetnostne stike, je društvo »Xylon« leta 1953 preneslo svoj sedež v Zürich in razširilo svoje članstvo tudi na pripadnike drugih narodov. Namen tega mednarodnega društva je prirejati vsako drugo leto razstave del svojih članov. Prva taka razstava je bila leta 1956, za letos pa so si izbrali Ljubljano. Na ljubljanski razstavi je zastopanih 100 umetnikov iz 19 držav.

Za stolico slovenščine na tržaški univerzi

Na zadnji seji akademskega sveta (predstavnštva študentov) na univerzi v Trstu je predstavnik slovenske liste »Adria«, Marko Udovič prikazal potrebe slovenskih študentov ter opozoril na najnost ustanovitve stolice za slovenski jezik na univerzi v Trstu. Ta stolica bi naj služila medsebojnemu spoznavanju jezika in kulture obeh narodov-mejašev ter seznanjala italijansko študirajočo mladino s slovensko kulturo. Po končani seji je tribun (predsednik) zaprosil slovenskega predstavnika, da svoja izvajanja predloži v pisni obliki, da jih bo moč poslati vseitalijanskemu meduniverzitetnemu odboru, ki je sestavljen iz profesorjev, asistentov in študentov, v podrobnih pretes. V zadnjem času se je za ustanovitve stolice za slovenščino na tržaški univerzi zavzel deželni šolski nadzornik v Trstu prof. Udina. Ustrezni zakonski osnutek je že bil predložen italijanskemu parlamentu v Rimu.

Amerikanci podarili avto nadškofu Vovku

Trije slovenski župniki v Clevelandu, ameriškem vele mestu, kjer je naseljenih največ Slovencev, so ko morja, so sklenili, da v proslavo 500-letnice ljubljanske škofije ter njenega povzdiga v nadškofijo, kupijo sedanjemu nadškofu dr. Antonu Vovku nov avtomobil. Župniki slovenskih far msgr. Oman, msgr. Baznik in č. g. Jager so dne 25. marca po svojih farah priredili zbirko v ta namen, ki je popolnoma uspela. Avtomobil je že naročen v Nemčiji. List »Ameriška domovina« piše med drugim: »Ameriški Slovenci smo z rojaki v stari domovini vred ponosni, da se je po več kot tisoč letih, odkar je slovenski narod sprejel krščanstvo, bila Ljubljana povzdignjena v nadškofijo«.

Umrj je slikar Vladimir Lamut

V Ljubljani je nenadoma, šele v 47. letu starosti, umrl slikar Vladimir Lamut, ki so mu tudi pravili »slikar Krke«, kajti v svojih delih je najraje podajal svojo ožjo dolensko domovino ob rečici Krki pri Novem mestu. Študiral je bil v Zagrebu, odkoder se je potem vrnil v Slovenijo. Še loval je na številnih razstavah. Njegove slike kažejo posebno, težko otožnost, lastna ljubki, valoviti dolenski pokrajini. V zadnji vojni je moral v koncentracijsko taborišče v Italijo, kjer je taboriščni listič »Novice iz žice« ilustriral s svojimi podoba mi. Za svoje delo je med drugim dobil priznanje Trdinovo nagrado.

Cankar in Župančič v ruščini

Državna založba umetniške literature v Moskvi je pred kratkim izdala dva slovenska pisatelja v ruskem prevodu in sicer Cankarjevo novelo »Na Klancu« ter izbor pesmi Otona Župančiča.

Okrog 80 Župančičevih pesmi je prevedlo 11 prevajalcev. Znamenje, da je med Rusi mnogo slovenske večjih prevajalcev. Župančičeve pesmi so izšle v nakladi 2500 izvodov.

Jurčič v francoščini

»Le Bulletin des Agriculteurs«, družinska revija za podeželje, ki izhaja mesečno v Montrealu v Kanadi v nakladi 115.000 izvodov, je v svoji februarški številki začela objavljati povest Josipa Jurčiča »Sosedov sin«, čigar francoski naslov je »Le fils du voisin«. Jezikovno skrbni in gladko tekoči prevod je pripravil znani razširjevalec slovenske literature v svetu č. g. Ferdinand Kolednik.

v Albaniji nobenih posebnih interesov. Smo za to, da vi kar požrete Albanijo«. Ko je Djilas nekaj ugovarjal, da Jugoslavija ne namerava požreti Albanije, ampak si jo samo pridružiti, se je vmes oglasil Molotov: »Požrite jo, čim prej tem bolje«.

Ob prebiranju teh Stalinovih besed po njegovi smrti, ko se vzporedno z njegovim posmrtnim ponižanjem, ko so ga celo vrgli iz Leninovega mavzoleja, njegove napovedi vendarle v marsičem izpolnjujejo, prihaja na misel slovita knjiga iz prejšnjega stoletja, »Spomini z onstran groba«, francoskega pisatelja, politika in diplomata Chateaubrianda. Toda Stalin niti groba nima več — zaključuje »New York Times«.

Z Jet-letalom preko Afrike v Pariz

(Popotne vtise popisuje koroškim bralcem Vinko Zaletel)

Domov, hitro domov! Čaka me žena-fara, čakajo me otroci — v šoli. Rad bi še marsikaj videl in v druge kraje šel, pa moram svoje želje žrtvovati dolžnosti.

Da bom hitro doma, sem si izbral letalsko zvezo, ki me popelje preko Afrike, Madrida, Pariza, Monakovega prav do Celovca. Seveda sem uredil že preje v Buenos Airesu, kajti na letalih je treba pravočasno rezervirati prostor in letalska družba, pri kateri plačam voznino, preskrbi vse potrebno do cilja.

V Evropo se lahko peljem ali z letalom na vijak (propeler), ali pa z jet-letalom, ki je hitrejše in tudi vožnja dražja. Odločil sem se za jet-letalo, ker se s takim še nisem vozil. »Jet« (izg. žet) je moderno ime za letala na reakcijski pogon, tu jim pravimo »Düsenflugzeug«. Vožnja z jetom iz Sao Paula do Pariza stane v »tourist class« 420 dolarjev (10.700 šil.), v prvem razredu pa celo 768 dolarjev (20.000 šil.). Če računamo do Pariza 10 ur vožnje, te torej stane vsaka ura vožnje v prvem razredu 2000.—šilingov, mene pa je stala vsaka ura vožnje čez 1000 šil. To niso mačje solze! Kdor plača vožnjo tja in nazaj, ima 10 odst. popusta.

Za jet-letala morajo biti posebna letališča, ki jih imajo le bolj važni kraji. Morajo biti precej daljša, da teža letala lahko vzletijo. Dočim sem se iz Buenos Airesa pripehjal prav v Sao Paulo, sem se moral sedaj peljati na skoro 100 km oddaljeno letališče Cirocopos pri mestu Campinas. Tam zunaj je dovolj prostora; neizrabljene zemlje, zato so tam zgradili veliko letališče.

Potnik sme vzeti le do 20 kg prtljage, kar ima več, mora posebej doplačati. Vedel sem to, zato sem kovčeg napolnil, da je stal 20 kg, barvne slike pa sem dal v aktovko, ker so zelo težke, saj je samo steklo. Prtljago (Gepäck) stehajo. Aktovke mi doslej še nikjer niso stehale, tukaj se pa nisem mogel ubraniti in ker so jo stehali, se mi je srce kar stisnilo. Nekaj kg je uradnik sicer popustil, moral pa sem doplačati še 63 dolarjev, 1600 šil. Za to mojo aktovko, da se sme peljati z menoj! Kaj naj storim? Če bi bil kak znanec tam,

bi mu dal odvišne stvari, da bi jih po pošti poslal. Odpeljati se pa moram. V tisti hitrici in zmedenosti se nisem spomnil, da bi vse manjvredne stvari, predvsem pa kavo, zmetel iz kovčka ven in tam pustil. Pomislite: za kg kave sem v Santosu plačal 7.—šil., prevoz me pa stane 230.—šil! Sedaj razumete, zakaj sem zadnjič pisal, da mi je žal, da sem jo sploh kupil. Za ta denar bi tukaj lahko trikrat več kave kupil, četudi je desetkrat dražja kot v Braziliji. Še sedaj včasih potihem zagodrnjam, tistega uradnika s tehtnico naj pa koklja brne.

Ker me toliko ljudi vprašuje, kako se počutim v letalu, če se bojim itd., naj zato vožnjo na kratko opišem.

Prav s spoštovanjem stopim v velikansko jet-letalo, ime mu je Boeing 707. Njemu izročim svoje življenje nocoj in jutri. Kropilčka z blagoslovljeno vodo pri vratih ni, sicer bi se kar bolj pobožno pokrižal. Letalo je dolgo 46,60 metrov, široko 43 m, visoko pa 12,70 m. Zmerite doma, koliko je to. Goriva — bencina vzame na pot 90.000 litrov.

Največja teža pri odletu znaša 141.000 kg. Poleg lastne teže in goriva more vzeti s seboj 32.000 kg. Kaj je pri tej teži tistih nekaj kg moje aktovke!

Letalo povzroči pri odletu strašanski hrušč, pravzaprav tuljenje podobno kot pri sireni, ker šobe (Düsen) s tako močjo vsrkavajo in izpuščajo zgoščeni zrak. Znotraj tega skoro ne slišimo, je tako mirno in tiho, ker je vse izolirano, da se lahko tiho pogovarjamo. Niti ne čutimo, kdaj se od tal dvignemo v zrak in pri pristanku komaj čutimo, kdaj se dotaknemo tal. Letalo lahko vzame 120 potnikov, okoli 10 pa je uslužbencev letala (Pilot, copilot, radio-telegrafist, stewardes, ki skrbijo za vso postrežbo in udobnost in pa kapitan-poveljnik letala).

Po odletu se letalo zelo hitro dviga do višine 12.000 m, v tej višini navadno letimo in s hitrostjo 950 do 1000 km na uro. Za razdaljo Celovec—Dunaj bi torej jet-letalo rabilo četrto ure. Notri pa sploh ne čutim ne hitrosti, ne premikanja, ne treslja-

jev, ampak se mi zdi tako, kot bi sedel v kakem salonu v mehkem naslanjaču-fotelju. Tudi višine nič ne čutim, ker je letalo zgrajeno tako, da je v njem vedno enak zračni pritisk, enaka toplota in vlaga. Saj bi drugače nihče ne vzdržal te višine in bi nam kri zavrela.

Poskrbljeno pa je za vso udobnost. Sedež je napravljen tako, da ga sam uravnavaš pokonci ali ležeče. Vsak sam si uravnava dohod svežega zraka in s tem hlajenje. Vsak ima svojo posebno luč, vsak poseben gumb, da lahko pokliče stewardes, vsak ima mikrofona. Vsak ima masko s kisikom (Sauerstoff), ki je pa nikoli ne rabi. Vsak ima tudi padalo (Fallschirm), pa to je le lepa tolažba, ker če pride kaj narobe, je nesreča, nihče nima časa in prilike si privezovati padalo in se vreči iz letala. Pa bi bilo prav zanimivo, ko bi s padalom tam kje v Afriki padel med leve, da bi si privoščili slavnostni obed. Vsak si izbere časopise, ki si jih želi, imajo najnovejše izdaje v različnih jezikih. Vmes prinaša stewardes bonbončke, zvečilni gumi, kavo, čaj, sadne sokove. Kupiš pa si lahko cigarete, razne vrste žganja, konjaka, whyski, liker, čokolado itd. V letalu so posebne, nižje cene kot sicer. Tu je brez carine, kdo pa naj v zraku carini, ko letimo preko tolikih držav?

Opolnoči smo odleteli iz Rio de Janeira in ponoči se spodobi, da zaspančkamo. Po-

noči ne morem gledati skozi okno in ker letimo sedaj preko Atlantskega oceana proti Afriki, bi ne videl drugega kot morje. Vsak dobi posebne nogavice kot copate, odejo, ugasnemo luč in mirno sladko zaspi. V višini 12.000 m med nebom in morjem! Mnogo ljudi me je vprašalo, če sem se kaj bal? Zakaj pa? Saj drugi skrbijo zame, oni v pilotski kabini ne smejo spati. In pa v božjih rokah sem. Seveda je lahko nesreča in koliko beremo o njih. Pozneje sem zvedel, da je eno uro pred mojim odletom iz Sao Paula treščilo jet-letalo na tla in zgorelo pri novem mestu Brasilia, novi prestolici Brazilije. Pred kratkim se je ponesrečilo jet-letalo takoj nato, ko je odletelo iz letališča New York. Vzroka ne vedo, okvare ni bilo nobene. Verjetno zato, ker se je moral pilot držati predpisa, da letalo takoj po vzletu mora napraviti krog. Pri tem obkroženju se je letalo obrnilo na hrbet in zato je sedaj namesto strmo navzgor zletelo dol in padlo v vodo in so bili vsi mrtvi. Kadar koli je nesreča pri jet-letalih, so vsi mrtvi. Bal bi se jaz, če bi mislil: tudi tole letalo se lahko ponesreči. Pa raje mislim: zakaj bi se moralo prav tole letalo ponesrečiti! Saj je še drugih dovolj! Pomislil sem pa: kako čudno bi bilo, če bi sedajle, ko bomo spali, padli v ocean in bi se zbudil pred božjo sodbo, za telo bi se pa trgali morski volkovi! Testament pa imam tudi pripravljen. (Dalje prih.)

Naša skupna karantanska dediščina

Pod tem naslovom prinaša dunajska kulturno-politična revija »Die Furchen« članek, ki ga je spisal dr. Erich Körner. Avtorjeva izvajanja so tako tehtna, da jih prinašamo v prevodu tudi našim bralcem v premislek, kajti preveča jih pristni in iskreni duh strpnosti in medsebojnega spoštovanja. Avtor začenja z ugotovitvijo, da je obžalovanja vredna zaostritvev odnošajev z Italijo zaradi spora o Južni Tirolski pri mnogih Avstrijcih znova zbudila zanimanje za narodnostna vprašanja. V inozemskih časopisih je večkrat brati nasvete, da naj Avstrija najprej izpolni svoje v državni pogodbi prevzete obveznosti do koroških Slovencev in gradiščanskih Hrvatov in šele potem zahteva mednarodno podporo za svoje želje glede Južne Tirolske. Nasproti temu pa menijo številni Avstrijci, da tukajšnji Slovenci itak uživajo vse pravice, ki si jih je sploh moč misliti. Kot pogosto, leži resnica nekje v sredi, nadaljuje dr. Körner in ugotavlja, da že prvi pogled na ljudska štetja v minulih letih in minulemu stoletju pokaže obžalovanja vredno stalno nazadovanje slovenskega jezika (oz. windisch), ki ima na Koroškem že 1400 let svoje domovinsko pravico. »Zato morajo naši slovenski sodržavljeni občutiti kot roganje trditev gotovega nemškonalnega tiska, da se Nemci na Koroškem nahajajo v »boju za narodni obstanek« proti Slovincem«, pribija pisec.

Nato potem razlaga, kako je on v svojem rojstnem kraju Leoben že kot mlad pri študiju zgodovine svoje ožje štajerske domovine našel na številne sledove starodavne slovenske naselitve ondi posebno v krajevnih imenih ter da mu je bila razlaga imena njegovega rojstnega mesta iz staroslovenskega »Ljubina« spričo lepote domače pokrajine, ki jo je večkrat občudoval z griča »Windischberg«, posebno všeč. Ta kraj je bil nekoč področni upravni sedež slovenske karantanske kneževine. Razvoj industrije v drugi polovici minulega stoletja je zopet privedel v industrijski Leoben in okolico številne Slovence iz Spodnje Štajerske, tako da je bila slovenska govorica ondi prav pogosta. Dr. Körner nadaljuje: »Gotovo ni brez tragike usoda marljivega slovenskega kmečkega ljudstva, da je njegovo jezikovno področje, ki se je pred tisoč leti raztezalo od zapadnih bregov Blatnega jezera, južnih pobočij Velikega Kleka in Donave pa do Jadrana, zožilo na samo eno

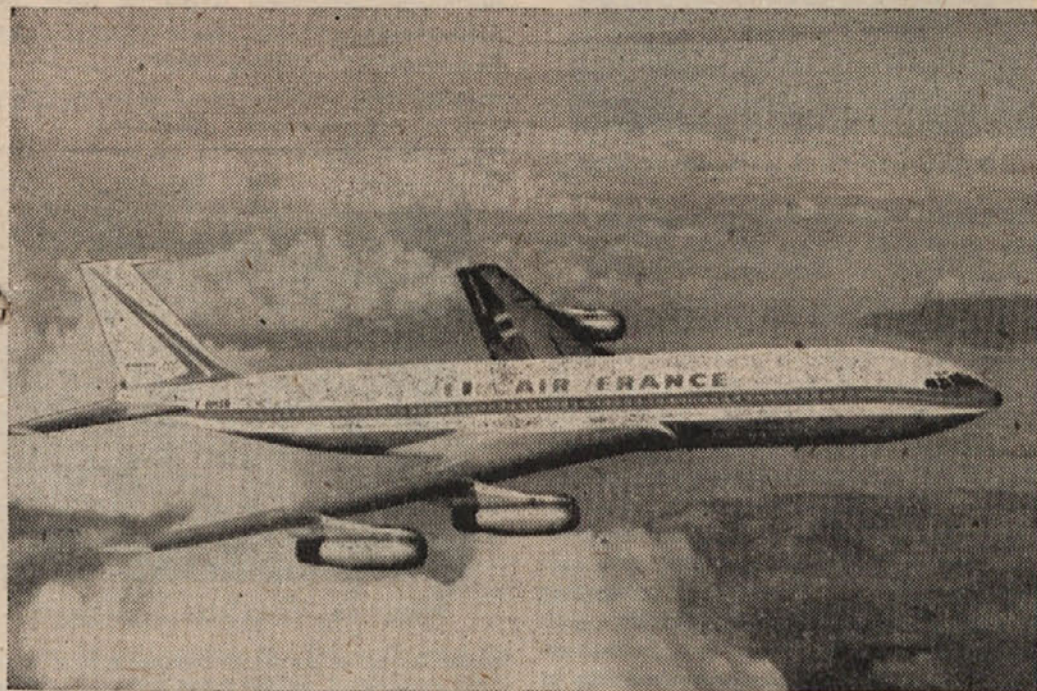
tretjino — toda mnogim narodom se je v zgodovini še slabše godilo. Prav tako bi pa bilo nespametno, ako bi v poglavljanju pri preteklosti pozabljali na sedanost.« Pač pa ta poseg v zgodovino uporablja avtor zato, da izvede »hvaležno ugotovitev, da je ne nazadnje vprav ta večstoletna slovenska dediščina posredovala vzhodnoalpskemu človeku njegovo muzikalčnost, kmečko pobožnost, gostoljubnost ter navezanost na rodno domačo grudo«. Ta dediščina je v glavnem pripomogla tudi k temu, da se je iz nekdanih bajuvarskih prednikov razvil samobitno avstrijsko ljudstvo, ki se po svojem značaju jasno razlikuje celo od sosednjih Bavarcev. »Naša alpska kultura svojega sorodstva s slovensko ne more zatajiti in za to tudi ne bi imela nobenega pametnega razloga. To tudi zato, ker se ima tudi slovenski narod bajuvarskim in pozneje avstrijskim vplivom za marsikaj pozitivnega zahvaliti«, kot sta to brez strahu ugotovila ljubljanski literarni zgodovinar Slodnjak in graški zgodovinar Pirschegger.

Dr. Körner ugotavlja, da bi spričo teh obojestransko oplajajočih srečanj tudi razmerje med Korošci nemške in slovenske jezikovne pripadnosti pravzaprav zlahka moglo biti resnično prijateljsko. Da do tega vendarle ni prišlo, je po avtorjevem mnenju pripisati napakam na obeh straneh. Nato z veliko odkritosrčnostjo in poštenostjo in prizadevnostjo za objektivnost razčlenja odnose med nemško in slovensko govorečim prebivalstvom od plebscita naprej pa do današnjih dni. Njegovim ugotovitvam v bistvu ni moč ugovarjati. Iz večno bolj zaostrojučega se položaja se je prepad med obema narodoma sosedoma v deželi iz leta v leto poglabljal, položaj manjšine pa slabšal. Toda pisec se ne omeji samo na kritiko, temveč zaključuje svoja izvajanja s pozitivnimi predlogi, ki so za oba, tako za večinski narod kot tudi manjšino vredni temeljite presoje.

Dr. Körner pravi: »Sem mnenja, da je dober avstrijski državljani tudi koroški Slovenec (oz. Windische), ki svoje otroke pripravlja k dvojezičnemu pouku in jih doma vzgaja za narodu zveste Slovence, z domovino povezane Korošce ter lojalne državljane republike Avstrije.« Treba bi bilo nadalje še neizpolnjene obveznosti iz čl. 7 državne pogodbe »brez nadaljnjih zavlačevanj izpolniti«. V tej zvezi pa ugotavlja, da so evropski pravni strokovnjaki spoznali, da zgolj formalna ustavnopravna enakost pripadnikov manjšine v večini nikakor ne zadostuje za učinkovito zaščito manjšin. Tudi z »načelom priznavanja« ter »pravico staršev« v današnjem času, ko je skorajda vsak državljani izpostavljen masivnemu političnemu in gospodarskemu pritisku, torej prave neodvisnosti in s tem tudi svobode odločanja praviloma nima, ni moč kaj prida početi.«

Pisec nato ugotavlja, da smo na Koroškem še zelo oddaljeni od cilja, ki bi naj bil v tem, da bi s pomočjo pristnega pospeševanja slovenske narodnostne skupine utr-

(Dalje na 4. strani)

Nekaj o reakcijskih letalih

Da bodo naši bralci spoznali tehnično plat modernega čudesa, velikanskega aluminijastega ptiča »Jet«, s katerim je frčal naš znani gospod župnik Zaletel čez vse višave in daljave, podajamo nekaj pojasnil o delovanju reakcijskega pogona, ki je vtisnil svoj pečat modernemu letalstvu.

Napravite naslednji poskus? Napihnite zračni balonček; nato stisnite z dvema prstoma tulec s šobo (Düse), skozi katero ste bili balon napihali ter obrnite šobo proti sebi. Nato nenadoma balonček spustite. Pri tem boste začutili, kako bo skozi odprto šobo zrak puhtil v obraz. Istočasno pa se bo balon pomaknil vstran od vas.

To je takozvano pravilo o reakciji, ki ga je ugotovil že slavni angleški fizik Izak Newton. Njegov takozvani tretji zakon o gibanju pravi »Vsako gibanje izzove enako in nasprotno usmerjeno gibanje«, ali vsaka akcija izzove enako reakcijo. V našem primeru je to bilo tako, da je gibanje iz balona uhajajočega zraka proti vam izzvalo gibanje balona v nasprotno smer. Stisnjeni zrak v notranjosti balona je — dokler je bila šoba zaprta — izvajal enak pritisk na vse notranje stene balonovekoče. Z vseh

strani pa mu je stal enak protipritisk to je odpornost balonove kože. Ko pa se je šoba nenadoma odprla, je pa na tej točki pritisk odnehal in stisnjeni zrak je začel naglo skozi njo uhajati. Gibanje uhajajočega zraka je izzvalo gibanje balona v nasprotni smeri, od vas vstran.

Na tem naravnem pojavu so zgrajeni »jet« motorji ali reakcijski motorji. Posebna črpalka ali kompresor stiska zrak spredaj v takozvani sežigalni prostor »Verbrennungskammer«, kjer se zaradi ondi gorčega goriva zelo segreje in razširi ter nato zaradi velikega pritiska skozi edino ozko šobo zadaj z velikansko naglo silo v prostost. Ta silovito nagli »puh« pa izzove reakcijo, gibanje celega letala, ki tehta 141 ton, v nasprotno smer!

V nasprotju z letali na običajne motorje s propelerji, ki so v bistvu enaki motorjem v naših avtomobilih, pa reakcijskih letal ni treba »ogrevati«, ampak so takoj po prizgu pripravljeni za vzlet. Vzlet sam je lahek, kot na zračni blazini in že v petih minutah doseže letalo svojo »normalno« višino nekje med 9 in 13 tisoč metri. Torej se dvigne v eni minuti za 500 metrov. Za-

četna brzina je nekoliko manjša, normalna brzina v poletu pa znaša od 800 do 1000 km na uro. Vendar potnik nima nobenega občutka te hitrosti; je nekaj podobnega kot v avtomobilu z nad 100 km brzine. Tudi pristajanje je hitrejše kot pri običajnih letalih, kajti reakcijska letala najbolje lete v visokih višinah, v nizkih legah jih namreč zavira gostejši zrak. Se razume, da potniki med poletom razredčenega zraka ne čutijo, kajti potniška letala umetno vzdržujejo za človeka normalno gostoto zraka. Imajo seveda umetno zračenje (Klimaanlage), ki vsake tri minute kompletno izmenja zrak. Saj ga je povsod okoli dovolj.

GLOBASNICA

(Cestna zadruga ustanovljena)

Pred kratkim smo ustanovili zadrugo, ki naj bi izvedla že več desetletij stari načrt gradnje nove ceste na severozahodnem pobočju Pece. Ta cesta naj bi predvsem omogočila boljše izkoriščanje kmečkih gozdov, ki so bili doslej za motorna vozila več ali manj nepristopni. Njena priključitev k cesti na Luže in v Železno Kaplo pa bo ustvarila novo, boljše povezavo z cestno mrežo v okolici in v deželi. Poživila bo tudi tujski promet. Zadrugarji, ki jim načeljuje Štefan Kordež iz Male vasi, so po večini mali kmetje in je njihova podjetnost vsekakor hvalevredna. Da bi to znale prav priznati z dodelitvijo primerne podpore!

ŽIH POLJE

(Nesreča ne počiva)

V nedeljo, dne 1. aprila, smo pokopali na farnem pokopališču ponesrečenega železničarja, rentnika Andreja Guančnika. Dohitela ga je nagla smrt. Šel je čez progo, ko je izza ovinka pri žihpoljski postaji ravno privozil vlak, tako da ga Guančnik ni mogel pravi čas opaziti, slišal ga pa tudi ni, ker je bil precej gluhi. Tudi vlakovodja ga je prepozno zaznal in ni mogel več zavreti. Pokojniku želimo večni pokoj, družini pa izražamo naše sožalje!

NONČA VES

(Predolgo že čakamo)

Vse miglje, vse se giblje — vse napreduje. Tudi naša vas je sedaj povezana z novo cesto preko Komeljskega vrha v Suho. Krasná široka asfaltirana cesta teče skozi vas in Bistrica prijazno šumlja v novi zazidani strugi, kot da nam bi hotela pripovedovati povest iz davnih časov, ko tovarne še niso onesnaževale njene nekdanje bistre vode, ki danes ni več pitna.

Pozdravljamo napredek, vendar enega nedostatka ne smemo zamolčati. Pred letom dni so podrli most, preko katerega smo stoletja nosili umrle vaščane na naše staro-

Pri nas na Koroškem

davno pokopališče. Slišimo pa, da tega mostu ne bodo več pozidali. Ne vemo zakaj ne? Morda zato, ker zaradi napredka ljudje pri nas ne bodo več umirali? Ali morda hočejo ustvariti novo, res edinstveno tujskoprometno zanimivost, namreč vas, ki nima dohoda na lastno pokopališče? Drugi zopet pravijo, da mosta itak ne bo treba več, ker bodo mrliče kar z raketami prevlačili? Zato vprašujemo merodajne oblasti, kaj mislijo ukreniti in kdaj. Že dobro leto čakamo zama!

ŠT. JAKOB V ROŽU

(V naši šivalni)

Škoda, da ne morem našim bralcem pokazati šivalne vsaj na sliki! Gotovo bi se za to delavnico navdušili. Prostorna je, zračna in sončna. Šest velikih oken jo razsvetljuje. Ob vzhodni steni se vrste šivalni stroji. Najlepši in najbolj praktični je dar

domače občine, ker se mnogo šentjakobčan ukli šivanja.

Po popoldanski malici gremo vsak dan vse gospodinjske gojenke v šivalno. Saj gospodinja mora znati šivati vsaj toliko, da svojim domačim zakrpa obleko in perilo. Če zna kaj več, tem bolje. Šivamo različno, kar katera potrebuje ali želi. Jaz sem doslej naredila dve obleki in štiri predpasnike.

Tudi za razstavo že pripravljamo. Ročna dela je treba zarobiti ali lepo obrobati, sešiti sestavne dele pregrinjalk in zaves ter podobno. Kar tekmujemo, katera bo več in bolj moderno naredila.

Pri delu molčimo, da obrnemo vso pozornost nanj. Za klepetanje se moramo odslužiti, prav tako za pozabljivost in nered. Sobo je treba zapustiti urejeno. Naša mojstrinja nas k temu navaja; že ve, zakaj.

Rozina Laussegger, učenka Kmetijsko-gosp. šole v Št. Jakobu v Rožu.

„Vsem, ki sa trpeli“

Tako je zapisano v »Družinskih večerih 1948« v spomin našega trpljenja pred dvajsetletjem:

»Kot burja v strašni noči so nas zajeli dogodki in natrpali osebnega in občestvenega, telesnega in duševnega gorja, kakršnega niti jasnovidci naših dni niso slutili. Stotine naših so romale ob početku vojne v zapore, taborišča in izseljenišča, stotine so umirale v tujini, desetine so izdihnile pod vešali.

Zaporniki so šteli dolge dneve, tedne in mesece med štirimi stenami ozkih celic. Iznanci so boleli v tihih večerih mrzle tujine v težkem domotožju. Izseljenim gospodarjem je bilo kot nasilno iz zemlje izruvanim rastlinam, ki hlepijo za sokom in toploto rodne grude. Izseljene matere in gospodinje so v nemi bolesti hrepenele tri leta dolgo za mehkim družinskim domom in domačim ognjiščem. Izseljena mladina je z široko odprtimi očmi zrla v tuji, mrzli svet okoli sebe in ga nemo vprašujoče ni mogla razumeti. V taboriščih se je trpljenje stoterih zlivalo v morje milijonskega

preborili d onovega, lepšega pogleda na naše življenje in vse trpljenje na tem svetu.«

Za tem osebnim in občestvenim trpljenjem mineva drugo desetletje. Taborišči Dachau in Mauthausen sta medtem posta-

Skupina izseljencev v Frauenaurachu

li znameniti mednarodni spomenik nekdanjega prestalega gorja. Barake in zgradbe iz izseljenišč v Frauenaurach, Hagenu, Buchach, Weisenberg so podrte, samostan v Schwarzenbergu služi spet nekdanjemu namenu. Rane tisočeri so se zacelile. Ostajajo spomini, ostaja v trpljenju priborjeno spoznanje. In čudno: z nekim tihim ponosom se danes oziramo nazaj na leta preizkušnje in ni nas sram. Trpeli smo za svoj krščanski, slovenski idealizem, za svojo zvestobo Bogu in narodu. V tisočletju zgodovine je izbrala Previdnost nas, da izpričamo svojo zvestobo, o kateri smo tolikokrat prej govorili in pisali. Naše trpljenje v petletju nacizma pa je napolnilo našo kulturno zakladnico do vrha, da jo bo le težko izčrpala nova ozkosrčnost in novo zavestno ali nezavestno nepoznanje naših narodnih prilik v deželi.

Nimamo ne slovenskih grofov ne slovenskih knezov. Preprost, mlad narod smo, katerega pogledi so uprti bolj v bodočnost in ne toliko v preteklost. Plemstvo slavnih imen in plave krvi je tudi med nami izumrlo, ker nima več svojega posebnega poslanstva. Morda ga je zaigralo delno tudi po lastni krivdi. Imamo pa koroški Slovenci plemstvo kulturnega značaja: to so mož-

Rojak piše:

Vaš uvodnik »Ob 20-letnici izseljevanja« je, ne samo pri izseljencih, marveč tudi pri ostalih koroških Slovencih, posebno pa pri onih, ki so bili tudi na seznamu za izselitev, zbudil spomine na vse žalostne dogodke zadnje svetovne vojne. Tako globoko mi je segel ta članek v srce, da sem ga moral večkrat prečitati. Gotovo je pisec vse to tudi na lastni koži občutil oz. doživel in z nami trpel. Nekaj pa bi tudi jaz, ki sem tudi moral v zapor, rad pripomnil.

Kakor smo iz zanesljivega vira izvedeli, so imeli tedanji mogotci na Koroškem v načrtu, da v treh dneh morajo biti izseljeni najvplivnejši Slovenci, zato se jim je tudi tako mudilo, da bi ne prišlo do javnega upora, kajti tudi trezni Nemci so že očitno godrnjali proti izselitvi. V Celovcu služujoči sinovi nekaterih izseljencev so se radi tega pri vojaški komandi pritožili in ta je potem preprečila nadaljno izselitev, češ kaj delate, sinovi se borijo na frontah, vi pa izseljujete njihove družine. Da to drži, priča tudi dejstvo, da je nekaj dni po izseljevanju imel takratni kreisleiter Pototschnig v občinah, kjer je izselitev izostala, javno zborovanje. Šolarji so nam bili prinesli vabilo s pripombo »Erscheinen Pflicht«. Kreisleiter je med drugim dejal, da ne smemo misliti, da je našo izselitev preprečil župan, to je storila stranka sama, pozabil pa je povedati, da na pritisk vojaške oblasti. Da je bila pri tem zborovanju vsa pisana nacistična družba z oboroženo S. A. navzoča, je samo po sebi umevno. Sklicatelj in vodja tega zborovanja pa je bil neki posebno strupen nacist, učitelj, ki je ob koncu še pripomnil: »Kdor pa bo proti nam, ne bo vezal letos več snope.« Toda delal je račun brez krčmarja. Smo tisto leto vezali in še sedaj vežemo snope, on pa lazi okrog zapuščen tudi od vseh svojih prejšnjih somišljenikov, svojo pekočo krivdo pa zaliva v gostilnah. Vsi ti dogodki in tudi naslednje aretacije in prepovedi materne govorice. Slovencev niso zlomili. Bodrili smo obupane, izseljencev pa smo pošiljali po možnosti pakete in jim s tem olajšali trpljenje v mrzli tujini. Tudi na one, ki so v celovških zaporih trpeli, nismo pozabili, nam je šel na roko tudi neki paznik, katerega imajo takratni trpini še gotovo v dobrem spominu.

Kmet

Naša skupna karantanska dediščina

(Nadaljevanje s 3. strani)

jevala tudi njeno navezanost do Avstrije. Zato predlaga, da bi naj zvezna vlada in prizadete deželne vlade uradno izjavile, da priznanje k slovenski (oz. hrvaški itd.) narodnosti, da prijava k dvojezičnemu šolskemu pouku itd, nikakor niso v nasprotju z državnimi interesi ter da kakršna koli nasprotna (nemškonacionalna) propaganda ne uživa nobenega odobranja s strani države.

Nadalje bi bilo treba celotno avstrijsko mladino vzgajati k narodnostni strpnosti in razumevanju za enakovredno kulturo in enake pravice narodnih manjšin. Temu bi naj v posebni meri služila uvedba pouka slovenščine oz. hrvaščine kot drugega obveznega tujega jezika na vseh srednjih šolah na Koroškem (oz. Gradiškanskem).

Od naših slovenskih sodržavljanov — nadaljuje dr. Körner — pa pričakujemo pošteno priznanje že doseženega (n. pr. ustanovitve slovenske gimnazije, razgovori z zunanjim ministrom, popolno svobodo političnega, publicističnega in gospodarskega udejstvovanja, svobodne zveze z inozemstvom) ter postopno odstranitev tu in tam še obstoječih iz preteklosti izvirajočih sovražnih občutkov.

Skupna »karantanska dediščina« obvezuje oba. Nemško govoreči večinski narod naj se znebi zadnjih ostankov nesmiselnega nemškonacionalnega »slepila nadvednosti«, koroški Slovenci, katerih naravna naloga je, biti most med obema narodoma, pa naj se otresejo ponekod še obstoječih, a prav tako ne upravičenih »manjvrednostnih kompleksov«. Teh bremen preteklosti se je treba znebiti in razvijati skupno bodočnost v povezanosti s koroško domovino in republiko Avstrijo.

Dr. Körner zaključuje svoja »razmišljanja na Windischbergu«:

»Bodočnost in rešitev našega demokratičnega sveta ni danes več v popolnoma zastarelih nacionalizmihi, temveč v prijateljskem zbljevanju vseh narodov, brez ozira na to, kateri rasi pripadajo in kakšen jezik govorijo.«

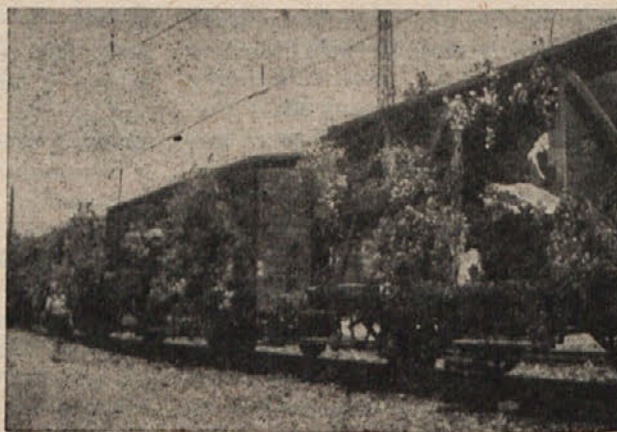
Pevski zbor v Frauenaurachu

gorja sotrpinov celega kontinenta. V prividu nove, neskajljene sreče onstran doline solz so ugašale oči obsojencev pod vešali. Še nad osamljeno domovino je ležala pet let težka koprena žalosti, bojazni in strahu.

Marsikdo je dotrpel v dolgih neizprosnih nočeh do prvega velikega spoznanja, da skelijo duševne rane osamelosti, brezdominstva, osebne onemoglosti in neznatnosti bolj ko vse telesno trpljenje lakote, mraza in drugega neudobja. Najmočnejši med trpečimi pa so se v letih našega poedinega in občestvenega križevnega pota — seve z molitvijo, potrpljenjem in vdanostjo —

Pevski zbor na Hesselbergu

Tako smo se vračali v domovino leta 1945

Tako smo začeli zopet delati

Dekanu Kristu Koširju v spomin

(Piše Mirko Kumer, pd. Črčej na Blatu)

Ko so v Pliberku g. dekana Mariniča leta 1920 v jeseni z mačjo godbo poniževali in hudo žalili, je nato zapustil faro in dekanijo in se preselil v svoj rojstni kraj Gorico. Takrat so škof poslali v Pliberk mladega kaplana Koširja. Zvedelo se je o njih, da so doma v Rožu in da so bili v svetovni vojni vojaški duhovnik — Feldkurat. Prevzeli so v teh težkih časih vodstvo župnije, ki sega od vrh Pece pa do Drave. S kaplanom Orlom sta oskrbovala 3000 duš in 4 šole. Cerkev v Pliberku je bila takrat še brez razsvetljave. S svečo na prižnici so pridigovali pri svitlah in vso zimo. Za Nemce so uvedli mesečno eno nemško pridigo. Strokovnjaki so kmalu ugotovili, da g. kaplan »sehr schön deutsch predigt« in ga je prijetno poslušati. Kot zaveden slovenski duhovnik se pa niso omejili samo na cerkev. Živahno so delovali tudi pri Slovenskem katoliškem izobraževalnem društvu. Društveni prostori so bili pri Brezniku v prvem nadstropju. Tam je bila društvena knjižnica. Vsako nedeljo po prvi maši je bila odprta. Člani društva so si pridno izposojevali knjige. Vsako drugo nedeljo pa je bil društveni sestanek. Najprvo se je postavila mladina z deklamacijami iz slovenskega pesništva, nato so imeli g. kaplan predavanje izobraževalnega značaja. Govorili so o pesništvu, literaturi, o lepem vedenju, o socialnem vprašanju in še o marsičem drugem, kar nas je zanimalo ali pa prizadevalo. Po predavanju se je razvila debata in so se pogumnejši člani prijavili h besedi: Lovro Potočnik, France Nachbar, Milka Hartmanova, Šimonov Anej, to so bili ožji sodelavci kaplana Koširja in nekaj vzor nam mlajšim. Pa ne samo sestanke med štirimi stenami, tudi nastope v javnosti so pripravljali. Prvo je bil Miklavžev večer. Dalje so naučili mla-

dino igro »Tri sestre«. Igre v Pliberku zaradi nevarnosti motenja javnega miru niso smeli igrati. Pa so šli z igralci gostovat v bližnji Šmihel in še ponoviti v Vogrče. Za dekleta so ustanovili in vodili Marijino družbo. To vztrajno in požrtvovalno delo tudi pri predstojnikih ni ostalo neopazeno. Postali so odbornik Slovenske kršćanske socialne zveze in kmalu nato njen predsednik.

Iz Pliberka so bili premeščeni v Šmihel. Tudi tu so razvili živahno cerkveno in prosvetno dejavnost. Pripravili so številne igre, uprizorili trikrat Miklovo Zalo in pri vseh predstavah je bila Šerčerjeva dvorana nabito polna. Društveni sestanki so bili vedno dobro obiskani. Ustanovili so tudi v Šmihelu dekleško Marijino družbo, ki še danes obstoja. Priredili so pri Šerčerju tečaj za vse prosvetne delavce iz cele Koroške, ki je trajal več dni. Iz Šmihela so romali v Sveto deželo. Prinesli so od tam stotine slik, ki so jih potem s skioptičnim aparatom kazali strmečim faranom. Na-

rodnim nestrpnem je bil tak delavni duhovnik trn v peti in so ga blatili v znani »Koroški domovini«. Č. g. Košir so jim odgovorili s tem, da so za tiskovni sklad »Koroškega Slovenca« darovali večjo vsoto, ki odgovarja današnjim 1000.— šil. s priporocilom v listu, da naj to stori vsak Slovenec, ki bo v »Kor. domovini« napaden, da bo ta list vsaj nekaj dosegel. Po več letih plodnega delovanja so bili prestavljeni v Pečnico in kasneje na Žihpolje za župnika.

Podjunčani smo jih ohranili vedno v častnem in hvaležnem spominu. Obiskali smo jih, ko smo se kot igralci vozili od Čingelca na Trati mimo Žihpolj proti domu. Bili so našega obiska zelo veseli in do nas zelo gostoljubni. Po zadnji vojni smo jih bolj redko videli. Zadnjič v Podjuni, ob priliki proslave 40-letnice obstoja Kršćanske kulturne zveze na hribčku pri Sv. Katarini pri Šmihelu. Prišli so na oder s palico v roki in nam dejali: »Ljubite se med seboj in ostanite Slovenci.« To njihovo naročilo hočemo tudi izpolnjevati in jih kot velikega ljubitelja in vzgojitelja mladine, gorečega duhovnika in neustranjenega slovenskega narodnjaka vedno ohraniti v hvaležnem spominu.

Naše prireditve

GLOBASNICA

Farna mladina iz Št. Jakoba v Rožu vabi na igro

»RAZVALINA ŽIVLJENJA«

v nedeljo, dne 15. aprila, ob pol 8. uri zvečer v Farni dvorani v Globasnici.

+ Marija Rojšek

Dne 30. marca 1962 je na Vranskem v Sloveniji umrla gospa Marija Rojšek, v visoki starosti 91 let. Dne 2. aprila so jo položili k večnemu počitku na domačem pokopališču na Vranskem. Po dolgem in trpljenju polnem življenju jo je Gospod poklical k sebi. Njen zakon je Bog blagoslovil z devetimi otroki, ki jim je bila vzorna kršćanska mati in jih je lepo vzgojila. Med njimi je tudi g. Karel Rojšek v Celovcu, vnet kulturni delavec, ki ga naši bralci poznajo po prisrčno pisanih črticah v našem listu. Rojškovi družini izražamo iskreno sožalje!

RAJNI MAMI V SPOMIN

Tvoj življenjski korak se je iztekel.

Žal mi ni bilo usojeno, biti poleg Tebe, ko se je utrgala in spozela po Tvojem licu zadnja biserna solza.

Omahnilo je Tvoje izmučeno truplo, povesele so se roke, ki so nas tolikokrat prekrizale, roke, ki niso nikdar jemale, ampak vedno le dajale; te svete materine roke, ki niso nikdar počivale, razen kadar so se sklepale k molitvi.

Utihiil je Tvoj sladki glas, toda Tvoja beseda bo ostala v naših srcih. Tvoje življenje je bilo kot sam veliki petek. Sedaj Te je Vsemogočni odpoklicjal, da Te nagradi za vse dobrote, ki si jih izkazala v svojem dolgem življenju nam deveterim otrokom.

Solze so nam zalivale oči in še nebo je rosilo, ko so padale prve grude na Tvojo krsto.

Telesnim ostankom bodi lahka savinjska zemljica, Tvoji duši pa odprt nebeški vrt.

Žalujoči Rojškovi.

DRUGI KULTURNI VEČER KDZ

V petek zvečer nam je priredila naša Dižajska zveza spet zelo zanimiv kulturni večer. Tokrat smo se spomnili 20. obletnice izseljevanja koroških Slovencev. Na nanižanih primerih smo zasledovali dogajanja v eni najtemnejših dob, ki jo je moral preboleti naš koroški rod. Zdravica, s katero smo zaključili sestanek, je jasno izpovedala: iz trpljenja preteklosti gradimo lepšo bodočnost v miru in medsebojnem spoštovanju.

Detektiva je razkrinkal

V teh dneh je poteklo sto let, kar se je rodil Arthur Conan Doyle, pisec znanih kriminalnih povesti, v katerih nastopa vsevedni detektiv Sherlock Holmes (Homz).

Conan Doyle je nekoč obiskal več ameriških mest, in se je nazadnje pripeljal z vlakom v Boston. Komaj je stopil z železniške postaje, ga je nagovoril izvošček z besedami:

»Gospod Conan Doyle, ali se ne bi peljali z mojo kočijo?«

Pisatelj je debelo pogledal, nato pa je stozil v kočijo in se odpeljal. Ker pa mu ni dalo miru, kako ga je mogel izvošček takoj spoznati, ga je vprašal. Dobil je takle odgovor:

»To pa reš ni bilo težko. Bral sem v listih, da ste bili že v Filadelfiji in v Čikagu, in da boste prišli tudi k nam. Glejte, na laseh se vam pozna, da vam jih je ostrigel filadelfijski frizer, in čevlji so takšni, kakršne prodajajo v Čikagu.«

»Vi ste pa hušji kot moj Sherlock Holmes«, si je ves presenečen rekel Conan Doyle. Tedaj pa je izvošček še rekel:

»In potem, ko ste prišli od vlaka, sem videl vaše ime z velikimi črkami napisano na vašem kovčku!«

ZA DOBRO VOLJO:

Dobra žena

Na cesti se srečata vinska bratca, ki sta prejšnji večer lumpala.

»Kako te je žena sprejela sinoči, ko si prišel domov?« vpraša prvi.

»Rože je metala v mene,« odgovori drugi.

»Rože? Kako pa to, da si črn pod očmi?«

»To pa je zato, ker jih je pozabila vzeti iz lonca.«

Osi na zaključno prireditev gospodinjske šole v Št. Rupertu!

Vsi, ki se zanimате za kuharsko in šiviljsko razstavo ter odrsko prireditev, pridite na belo nedeljo, dne 29. aprila 1962 v Št. Rupert pri Velikovcu.

Prisrčno vabijo gojenke gospodinjske šole ob zaključku tečaja. Odrska predstava bo za oddaljene goste ob pol 2. uri popoldne, za bližnje pa ob 4. uri popoldne. Igrali bomo Mlakarjevo fantastično igro »Vragova smola« v petih dejanjih.

Glavna skupščina Kmetijske zbornice v znamenju mleka

Minuli ponedeljek je bil občni zbor Koroške kmetijske zbornice, na katerem so izvoljeni zastopniki kmetijskega stanu obravnavali in sprejeli predloženi letni proračun, obsega 5 milijonov šilingov. Obravnavali so pa tudi sedanjí položaj kmetijstva v Avstriji na splošno in prav posebno pa na Koroškem. Razpoloženje je bilo precej resno, ko je predsednik, državni poslanec Gruber po pozdravu gostov prešel na dnevni red. V svojem poročilu je omenil, da vlada med kmeti veliko vznemirjenje, ki prihaja prav posebno do izraza pri občnih zbiorih zadrug in drugih interesnih organizacijah. Avstrijsko kmetijstvo se nahaja na prelomnici, kajti v eni ali drugi obliki se bo Avstrija morala pridružiti velikemu gospodarskemu prostoru, ki nastaja ob postopni uresničitvi skupnega evropskega tržišča (EWG). Za avstrijsko kmetijstvo je izvoz gotovih pridelkov življenjskega pomena in prav na tem področju se bo moralo naše kmetijstvo trdo spoprijeti z inozemsko konkurenco. Na to se bo moralo naše kmetijstvo temeljito pripraviti.

Ena izmed najbolj bolečih točk je cena mleka. Kmetje upravičeno zahtevajo povišanje mlečne cene. Kmetje so s svoje strani že vse storili, kajti kljub padajočemu številu krav se proizvodnja mleka veča in to predvsem zaradi umnega naprednega gospodarjenja. Nadalje je predsednik Gruber omenil nekatere uspehe, ki so bili po prizadevanju zbornice ter energični akciji kmetijskega ministra ing. Hartmanna doseženi. Med temi so prizadevanja za odprtje izvoza živine v Italijo. Ugodno stoji pogajanja za znižanje cene pogonskih sredstev (dizlovega olja) za kmetijstvo. Prav ta-

ko so bile preprečene nove trdote pri odmeri osnovne vrednosti (Einheitswert).

Ravnatelj urada deželne kmetijske zbornice dr. ing. Stotter je nato obrazložil predlog proračuna. Poudaril je, da je bilo glavno vodilo pri sestavi proračuna varčevanje, kjer je to le bilo mogoče. Ugotovil je, da je proračun izravnán, to je da so izdatki pokriti z dohodki.

Kumer: Tudi mi smo Korošci!

Sledila je nato debata k poročilu predsednika ter predlogu proračuna. Med govorniki v glavni skupščini zastopanih skupin je povzel besedo tudi predstavnik Skupnosti Južnokoroških kmetov zbornični svetnik g. Mirko Kumer, pd. Črčej. Dejal je:

»V tej zbornici zastopam kmete Južne Koroške. Pri nas prevladujejo male in srednje kmetije, ki jih v glavnem obdelujejo družinski člani. Tla so bolj lahka in posebno občutljiva za sušo. Pri nas prevladuje pridelovanje krompirja, ki gre potem v uporabo le deloma kot jedilni krompir, v glavnem pa ga rabimo kot krmo za prašiče. V tej zvezi želim posebno poudariti, da južnokoroški kmetje pozdravljajo nakup naprav za parjenje krompirja, ki omogoča silažo in s tem bolj smotrno izkoriščanje tega našega pridelka. Izrekam za hvalo Zbornici, posebno pa pristojnemu referentu ing. Heinzelu ter predsedniku Zveze rajfaznovskih hranilnic ing. Mayerhoferju za podporo, ki sta jo v tej zadevi nudila.

Ugotavljam nadalje, da postaja položaj gorskih kmetov vedno težji, da pa so se iz-

kazale kot zelo koristne skupnosti gorskih kmetov, ki so bile ustanovljene že tudi po nekaterih naših krajih. Priporočil bi, da Zbornica podpre in poskusi ustanovitev takih skupnosti tam, kjer jih še ni, posebno v Gurah med Vrbskim jezerom in Dravo ter v gorskih krajih vzdolž Karavank.

Moja dolžnost pa je tudi, da opozorim Zbornico na še eno zadevo. Izobraževanje kmeta postaja vedno bolj potrebno, naravnost nujno. Za Južno Koroško že delujejo skupno štiri kmetijske oziroma gospodinjske šole, gospodinjski šoli za dekleta, ki ju vodijo čč. šolske sestre v Št. Rupertu pri Velikovcu ter Št. Jakobu v Rožu, dve kmetijski šoli v Tinjah in Podravljah za fante. Pozivam Zbornico, ki si veliko prizadeva za pospeševanje strokovnega kmetijskega šolstva v deželi, da ravna pravično tudi s temi šolami in njenim učencem podeljuje štipendije, kot so jih deležne druge istovrstne šole v deželi. Tudi me smo Korošci!

Zborovalci so izjavo našega predstavnika vzeli molče, vendar brez nevolje in medklicav na znanje, ker so morali vsi vsaj sami pri sebi priznati, da je naš zastopnik resnico govoril. Priznal in pohvalil je, kar je bilo dobrega narejenega, z odkrito besedo pa je pokazal tudi na pomanjkljivosti.

Debata je bila dolga in je trajala še celo popoldne. Skupščina je izglasovala predložene nujne resolucije o znižanju davčnih bremen ter o oprostitvi davka pri prevzemu kmetije. Druga resolucija pa zahteva postopno zvišanje cen mleka. Predsednik Gruber je občni zbor zaključil s pozivom na kmete k slogi, pa tudi s pozivom na potrošnike, da naj uvidijo pravico kmeta, da tudi on končno pride do pravične družinske plače za svoje težko in neobhodno potrebno delo.

To in ono iz živalskega sveta

Sloni spravijo svoje utrujene mladiče na pohodu do kake vode, kjer jih položijo na hrbet in tako dolgo brizgajo po trebuhu z vodo, da so spet osveženi.

Pavijanu nudi njegovo ogrinjalo iz dlake zelo uspešno varstvo proti ugrizom njegovih tekmecev.

Miši in podgane so najnevarnejši prenašalci bolezni in bi jim človeštvo že davno podleglo, če ne bi teh glodalcev ugonabljal velika množina roparskih živali in ptic.

Čebela nosi, ko se vrača z medenja v panj, le tako kapljico medu, kakor je velika glavica bučke. In vendar zbere roj

40.000 čebel na leto 12 do 15 kilogramov medu.

Kengurujeva samica ne loči tujih potomcev od lastnih in so večkrat opazovali, kako je pobrala tuje mladiče v svojo vrečo ter jih nasitila.

Štoklje ostanejo svojim mrtvim samcem zveste do smrti in se ne pariyo z drugimi.

Zoprni smeh hijen napravi na potnika v tropskih krajih večji vtis kot rjovenje leva.

Medvedje v Kanadi se hranijo pogosto z ribami in sicer z lososom. Postavijo se na rečne plitvine in mečejo ribe s šapami na breg.

MOTORNE VERIZNE ZAGE

(Motorkettensägen)

znamk Stihl, Jonsreds, Pioneer, Klinton in Solo naročite najceneje pri domačem podjetju

Johan Lomšek

TIHOJA 2, P. Dobrla ves — Eberndorf
Telefon 04237 246

Ugodni plačilni pogoji — tudi na obroke. Zadrževanje cenike in brezobvezno predvajanje (Vorführung) na Vašem domu.

Priložnostni nakup že rabljenih žag.

Malo lepega vedenja:

V hišo Gospodovo pojdemo...

Zlasti na vasi je farna cerkev najimenitnejši javni prostor, kamor zahaja tedensko vsa farna družina. Obenem pa je kristjani cerkev svet kraj. Tu ga ne vežejo le pravila dostojnega vedenja, ki veljajo za splošne odnose med ljudmi v javnosti, marveč še mnogo več. Saj stojimo v cerkvi pred Gospodom Bogom in se v molitvi z njim pogovarjamo. Obenem pa smo tu kot ljudje.

Osnovno pravilo našega zadržanja v cerkvi je sledeče: zavedaj se, da si v cerkvi; iz tvojega vedenja mora odsevati iskreno spoštovanje do svetih reči. Neolikano zadržanje v cerkvi je grobo žaljenje Boga in verskih čustev bližnjega.

Ko prihajajo letoviščarji k našim božjim službam, se mnogokrat upravičeno zgražajo nad nedostojnim vedenjem v cerkvah. Kdor potuje po svetu, more ugotavljati: katoličani v severnih deželah vzorno sodelujejo pri svetih opravilih; južnjaki so v cerkvi vse bolj gledalci, vendar spoštljivo resni; pri nas pa se velik del tradicionalnih obiskovalcev cerkve bolj ali manj »dolgočasni«, kar je velik madež na našem krščanstvu.

Zena vaškega poštnega uradnika je zelo ljubezniva gospa. Ima mnogo prijateljic in poznanih. Posebno pa ji ugaja, če ji vaščani javno izkazujejo čast. Najlepša prilika za to je pač ob nedeljski maši. Da bi vzbujala več pozornosti, ima že kar stalno navado, da prihaja v cerkev nekoliko zakasnela. Zadnjo nedeljo je pravtako prišla pozneje; saj je imela nov pomladanski plašč in izbran klobuček po najnovejši modi. Po cerkvi je moško korakala, na levo in desno odzdravljala radovednim pogledom, ki so jo občudovali. Ko pa je prišla na mesto, kjer navadno sedi, je kljub temu, da je bila klop že zasedena, silila k prijateljici, s katero sta si imeli mnogokaj šepetaje povedati.

Poštarjeva gospa velja na vasi za »boljšo damo«, vendar v svojem zadržanju tega ni pokazala. Ravno nasprotno! Njega glavna napaka je pač v tem, da se ne zaveda, da cerkev ni nikaka razstavljalnica ali modni salon.

V cerkvi moramo biti dostojno oblečeni. To velja zlasti za ženske. Globoko izrezane toalete brez rokavov nikakor ne spadajo v svetilke. Pa tudi pretirana nališpanost ni tu na mestu.

Tudi zamujanje božje službe ni v skladu s pravili dostojnosti. Toliko slabše je namerno zamujanje, da bi s tem ljudi opozarjali nase. Pozdravljanje ali celo rokovanje v cerkvi ni na mestu. Najbolje je, če tudi nikogar ne opaziš; če pa je treba dati ali vrniti pozdrav, pa se samo na lahno in prijazno priklonimo. Vsako pogovarjanje, smeh in ogledovanje po ljudeh je groba neolikost, zato je bolje, da taki ljudje vobče v cerkev ne pridejo.

Letoviščarji in izletniki radi ogledujejo naše cerkve, ki imajo mnogo kulturnih in umetniških znamenitosti. Če so olikani, si cerkve ne bodo ogledovali med službo božjo. Pa tudi sicer se bodo zadržali spoštljivo, to je, da bodo dostojno oblečeni, njih pogovor pa bo ne preglasen.

Olikano zadržanje v cerkvi je najlepši izraz tvoje vernosti in plemenitosti.

Za mladino in prosveto**Iz filmskega sveta****Nekaj zanimivosti o avstrijskem filmu**

Avstrijska filmska podjetja so bila v minulemu letu precej podjetna. Na filmski trg so dala 23 novih filmskih del, med katerimi je nekaj prav dobrih filmov. Od njih je samo sedem enobarvnih, dočim je ostalih 16 večbarvnih. Največ filmov je izdelala dunajska filmska družba Mundus-Filmproduktion.

Izreden uspeh je imel lansko leto avstrijski barvni film »Slehernik«, o katerem smo pred kratkim poročali. Bil je povsod, kjer so ga kazali, z navdušenjem sprejet, pa tudi s strani kritike je bil deležen najboljših ocen. Deležen je bil več odlikovanj; tako je dobil tudi Sascha-Kolowrat-pokal, kar je najvišje odlikovanje za filmsko delo v Avstriji.

Tudi pri nas že moremo govoriti o resnejšem pojavu nazadovanja obiska kinopredstav. Najbolj občutno nazadovanje beležijo že nekaj let na Dunaju. Statistika kaže, da je na Dunaju padel obisk kina za 30 odstotkov, torej skoraj za eno tretjino. Lansko leto so prodali za kino-predstave na Dunaju skoraj štiri milijone vstopnic. Dnevno je tako obiskalo 93.434 ljudi kinodvorane. Leta 1960 je bilo teh obiskovalcev dnevno za 10 tisoč več. Vzrok temu

stalnemu upadanju posečanja filmskih predstav je predvsem v naglem porastu televizijskega omrežja, ki se je zlasti na Dunaju v zadnjih letih silno naglo uveljavil.

„Mein Kampf“ jim ni po godu

Tudi na Koroškem je film »Mein Kampf« privabil mnogo gledalcev. Karte so bile kmalu razprodane, kar pomeni, da ljudi še vedno zanima, kako je prišlo do Hitlerjeve ere in kako se je družba teh velegangsterjev polastila oblasti skoro nad vso Evropo. Film je švedskega izvora in velja kot zelo objektivni dokumentaren film o Hitlerjevih podvigih. V celoti izzveni ves film kot huda obtožba Hitlerja in njegovih sodobnikov zaradi nečloveških metod, katerih so se brezvestno posluževali, da so uredili svoje načrte.

Da pa film ni bil vsem po godu, zlasti onim, ki morda še imajo shranjeno rjavo srajco za vsak slučaj ali pa vsaj v spomin na tiste čase, je povsem razumljivo. Manj pa je razumljivo, da so ta film prepovedali v nekaterih državah, ki sicer veljajo za nepopustljive borce proti nasilnim metodam v političnem življenju: to je v Turčiji, Španiji in Portugalski.

Spored spominske proslave**ob 20. obletnici izseljevanja koroških Slovencev**

1. Pozdrav in komemoracija — govori Janko Ogris st.
2. Žalostinka »Žrtvam« — pojejo združeni moški zbori SPZ in ZPD, vodi Folti Hartman
3. Prolog — recitira Urh Kassl
4. Moški zbor Zveze pevskih društev — vodi Hanzi Gabriel
5. Mečani zbor Zveze pevskih društev — vodi Tomaž Holmar
6. Govorita:
predsednik Narodnega sveta koroških Slovencev dr. Valentin Inzko
in predsednik Zveze slovenskih organizacij na Koroškem dr. Franci Zwitter
7. Mečani zbor Slovenske prosvetne zveze — vodi Vladimir Prušnik
8. Moški zbor Slovenske prosvetne zveze — vodi Folti Hartman
9. Združeni moški zbori SPZ in ZPD (Hanzi Gabriel in Folti Hartman)
10. Združeni mečani zbori SPZ in ZPD (Tomaž Holmar in Pavle Kernjak)

Prireditveni odbor**Razumevanje matere**

Najprej omenjam svoj odnos do matere. Boste že ugali zakaj. Krščanska delavska mladina me je naučila razumeti mater, jo sprejemati takšno, kot je. Naučila me je biti ponosna nanjo, čeprav je mati navadna preprosta žena iz ljudstva. Spočetka me je bilo sram, ko je nosila še vedno predpasnik, če je kam šla. Danes pa se je ne sramujem. Moja mama je predraga mama in rada grem z njo, kamor koli, naj je oblečena še tako po svoje, jaz pa po svoje. Vem, kakšno dobro srce se skriva pod njeno zunanostjo.

Organizacija mi je pomagala, da sem mamno seznanila z marsičem, česar ni prej vedela in znala. Od mene se je naučila, kaj se da vse doma z malim narediti, da je v hiši lepše in prijetnejše. Nekaj rožic na mizo, lep prt, male spremembe v obleki, ki prinesejo novost in prijetnost in podobno...

Spočetka nisem materi nič pripovedovala o svojem propagandistovskem življenju, misleč, da me ne bo razumela. Saj je tako in tako proti, kaj ji bom govorila o teh rečeh! Pozneje pa mi je neki duhovnik dejal, da je vseeno prav, če se kaj z njo pogovorim tudi o tem. Če ji na primer povem, kam grem, koliko nas je bilo, o čem smo govorile in podobno. Ubogala sem ga. Tako je počasi začela mati živeti z menoj moje življenje. Opazila sem nekoč, da je začela moliti zame in za moje delo. Za vsak

Nekaj o boksu

Pred kratkim se je tragično končala boks-borba v New Yorku med Emile Griffithom in Benny Paret-om, katero je prvoimenovani s k. o. in sicer v 12. rundi izvojeval v svojo korist. Pri tem je šlo za svetovno prvenstvo v welter kategoriji, kateri naslov je branil Kubanec Bonny Paret, ki je bil od težkih udarcev svojega nasprotnika tako zdelan, da se je nezavesten zgrudil na tla in bil odpeljan s težkimi poškodbami na glavi in možganih v bolnico, kjer je bil operiran, več dni ležal v nezvesti in nato umrl. Zmagovalec E. Griffith je namreč še naprej tolkel po svojem nasprotniku, četudi je videl, da je le-ta že k. o. (nok aut, kar pomeni odločilni udarec za zmago, ko se nasprotnik zruši in v 10 sekundah ne vstane). Težki so tudi očitki na račun sodnika R. Goldstein-a, ker ni pravočasno zaključil tega srečanja. On je namreč šele potem prekinil borbo, ko je Griffith zadal še mnogo težkih udarcev Paret-u, ki je bil nesposoben za obrambo. S tem se bo morda še sodišče bavilo, kajti celo guverner New Yorka, g. Nelson A. Rockefeller je zahteval od prizadete atletske komisije točno poročilo o tej nešportni borbi.

Baronica protestira

Šestdesetletna baronica, gospa Summer-skill, ki je bila svoječasno minister za zdravstvo v Angliji, je začela precej ostro kampanjo proti boksu, ko je dejala: »Boks ni noben šport, kajti cilj in smoter tiči v tem, nasprotnika do nezvesti potolči.« Tako pravi gospa, ki je bila upravičeno razkačena radi zadnje boksarske tekme v New Yorku. Pravi prijateljji športa gotovo obsojajo tak postopek boksarja Griffith-a. Oni, ki so preveč navdušeni za boks, bodo morda dejali da je vsak šport združen z nevarnostjo in da se povsod dobijo športniki, ki s svojo surovostjo ustvarjajo neugodno razpoloženje pri javnosti, ki potem obsoja gotove športne panoge. Glede na to se mi zdi potrebno, da si nekoliko natančneje ogledamo boks, njegove pozitivne in negativne strani.

Boks je šport, ki razvija v človeku samozavest in pogum, borbenost in odpornost. Krepitev telesa je vsestranska, noge postanejo prožne, mišice se skladno razvijajo, roke se izvežbajo do visoke stopnje, oko se uri, živčevje se vadi za bliskovite reakcije. Cela vrsta je predpisov za gojitev boksa, zlasti za tekme in točno je povedano, kaj je dovoljeno in kaj ne. Udarjati smeš na vse dele telesa, ki jih vidimo od spredaj in sicer od temena do pasu. Prepovedano pa je udarjati na tilnik, na hrbet, na ledvice kakor tudi na vse dele, ki ležijo nižje od pasu, zlasti pa je prepovedano udarjati partnerja, ko leži na tleh.

Pravijo, da je boks surov

Mnogo je ljudi, ki trdijo, da je boks surov. Če točno pomislimo kakšen je cilj in smoter tega športa, jim tega ne moremo zameriti. Res je, da konča mnogo borb

(Dalje na 8. strani)

Košček mojega življenja

(Zgodba delavskega dekleta)

(Nadaljevanje)

Po kratkem razmišljanju so mi te besede res razjasnile, kaj se je godilo z menoj, ko so me obiskovali, ko so se trudili z menoj zato, da bi bila jaz srečna. Organizacija je tako stala za menoj in me podpirala. Kaj bi bilo z menoj, če bi me zapustili? Srce mi je govorilo, da moram ljubezen vračati z ljubeznijo.

Tako sem postala krajevna voditeljica, pozneje pokrajinska voditeljica in končno so me z 21 leti poklicali za propagandistko Krščanske delavske mladine okraja Dendermonde.

Sedaj so se pa začele težave od materine strani. Mama se je navadila, da sem bila vedno pri njej. Sedaj sem pa bila zvečer mnogokrat zdoma. Obiskala sem to in drugo skupino ob priliki sestankov, ki so se višili največ zvečer. Niti kolesa nisem imela doma in sem morala tako hoditi drugam na sestanke uro daleč peš. Skušala sem pregovoriti mater, da bi pristala na to, da si kupim kolo. A mati me ni hotela razumeti. »Bog ve, kje boš potem še vse hodila, če boš imela kolo!« je govorila. Tako sem leto dni vse obiske odsekov opravila peš.

Še težje je bilo z materjo, ko sem postala propagandistka. Doslej sem bila zaposlena kot nameščenka v domačem kraju v pivovarni. Postati propagandistka je po-

menilo zame, da bom na mesec zaslužila 500 šilingov manj. Ko so v pivovarni videli, da res mislim zapustiti službo, so mi ponujali še 250.— šil. zraven. Sestra se mi je tedaj že poročila in brat je ravnal začel hoditi v srednjo šolo in sem skrbela zanj jaz s svojim zaslužkom. Materi sem obljubila, da bom tako dolgo pomagala družini, da bo brat odslužil vojake. Do tistega časa pa je bilo še 7 let. Mislite si lahko, kako mi je bilo težko se odločiti. Danes tudi mater bolj razumem kot takrat. Jaz sem bila idealistinja, ona pa je bila stvarna, ker je morala to biti in je morala preskrbeti družino z vsem potrebnim. Tako boste razumeli, da je prišlo prve mesece mojega propagandistovskega življenja med njo in menoj do malih sporov.

Marsikaj bi vedela povedati, kar sem v desetih letih mojega življenja kot propagandistka doživela, a bi bilo predolgo. Rada bi le poudarila, kaj mi je organizacija dala. V začetku sem rekla, da je bilo pri nas doma, kakor da je vse zapisano zlu. Da ni šlo res vse po zlu, se moram zahvaliti Krščanski delavski mladini. O tem sem popolnoma prepričana in imam dokaze za to.

Organizacija me je marsičesa naučila. Veliko mi je pomagala. Ko bi začela naštevati, bi gotovo najvažnejše pozabila. Naj od vsega omenim le nekaj reči, za katere bom gibanju ostala za vedno hvaležna.

sestaneke je molila, za vsak govor, ki sem ga imela. Molila je za dekleta, s katerimi sem se srečavala in za katere sem skrbela.

V družini smo zelo živeli drug z drugim. Bilo je pač v hiši malo prostora. Ko so hodila razna dekleta in razne voditeljice k meni na obisk, sem bila spočetka do njih kar malo nenaravna. Nisem se znala prav zadržati do njih, če je bila navzoča mati. Odkar sem pa postala bolj naravna in mi je bilo vseeno, če je zraven mati, sem opazila, da mi mati mnogo bolj zaupa in živi z menoj. Če sem jo prosila, naj bi nas pustila same, da bi se dekleta bolj domače počutila med seboj, je to takoj razumela. — Še nekaj o njej! Ona je več žrtvovala za moj apostolat, kot bi mislila. Brat mi je nekoč razkril, da si mati celo leto ni privoščila nikakega priboljška pri jedi, da bi moja skromna plača zadostovala za preživljanje in za študij mojega brata. Ko sem to zvedela, sem jo seveda okregala, da je kaj takega delala, ko bi si lahko drugače pomagali in bi prosila za večjo plačo lahko. Odgovorila je, da moram za svoje delo tudi kaj žrtvovati, sicer ne bo sadov.

Sestra in svakinja

Gibanje mladih krščanskih delavk mi je pomagalo, da sem lahko ostala dobra sestra in dobra svakinja.

(Dalje prihodnjič)

P * I * S * A * N * O * B * R * A * N * J * E

JANKO KERSNIK: *Kako je stari Molek tatú iskal*

(Nadaljevanje)

III.

Luka je pogledal sedaj očeta, sedaj mater, ki je čepela v kotu za mizo ter na tihem jokala. Zdelo se mu je, da je v sanjah.

»Boš li povedal, kje je denar?« je zarohnel iznova Molek ter prijel sina za vrat; koščen in trden je bil, da malo takih, in Luka, dasi skoraj pol glave večji od očeta, je omahoval po sobi kakor prazna vreča, kadar jo oteplješ.

»Kje je denar?« je zatulil Molek še en pot in postavil sina na tla.

»Jaz ga nimam!« je odvrnil Luka. V svesti si je bil svoje nedolžnosti, a ker se je oče lotil ravno njega, da je on tat, se mu je to zdelo toliko nepričakovano, da niti verjeti ni mogel, da je denar res ukraden. Edina njegova misel je bila, da je oče — zblaznel. Komaj je torej začutil, da se železna očetova pest ne oklepa več njegovega vratu, je skočil v vežo ter zajel poln lonec vode; čul je bil nekoč, da je najbolje sredstvo za pomirjenje zblaznih, polivati jih z mrzlo vodo.

»Oče so zblazneli,« je kričal v kuhinjo, da sta Anka in dekla prihiteli ven, in je planil nazaj v sobo. »Blazni so, blazni,« je vpil materi ter z vso močjo treščil vodo iz polnega lonca očetu v obraz.

»Ka-aj?« je zahropel stari.

Sedaj je bila vrsta na njem, strmeli in premišljati, je li sin brezumen.

Luka je hitel zopet po vodo. Molek pa čakal novega krsta, ampak je moker koš ubežal v kamro in vpil skozi priprta vrata: »Ti si znorel, ti! Vodo stran in sem pojdi, Luka!«

Po dolgem prigovarjanju so se vsi toliko pomirili, da je oče odprl kamro in jel pripovedovati, kako je z denarji, kam jih je del, da jih ni, da mu je Miška oni večer zažugal nekako porogljivo: »No, Bog daj srečo pri denarju!« — da je mešetar, ki ni dosti prida, pil v stranski sobi v sinovi družbi, da je Luka videl, kam je oče spravil novce, da torej ni drugače mogoče, kakor da sta mu jih onadva — Luka in Miška — ukradla.

Luka se je rotil in jezil, vsi so še en pot premetali obleko po skrinji, a — denarja ni bilo in stari Molek ni odjenjal, da mu ga je sin ukradel. Uvidevši, da izgrda ne opravi ničesar, je začel izlepa; prigovarjal, prosil in rotil je sina, naj obstane, kje je denar, celo jokati je začel. Luku je končno vendarle v resnici kri zavrela. Oblekel se je praznično, vzel klobuk in odšel na pol še vedno dvoječ, je li denar res ukraden, ali se pa očetu blodi po glavi.

»Zvečer po procesiji bo že bolje!« je dejal sam pri sebi in krenil od doma.

To so bili žalostni prazniki pri Molkovi.

Stari je hodil okoli s povečeno glavo ter venomer le mislil in mislil: kje je denar, kje je tat?

Da, tat! Živ krst bi mu ne mogel vzeti prepričanja, da sta ga okradla Miška in Luka.

In vendar je časih — dvojil o tem.

Na veliko soboto popoldne, ko je bil Luka odšel od doma, je preiskal njegovo skrinjo, vso obleko, vse prostore, kjer je sin kaj hranil ali vsaj kamor bi bil morda kaj spravil, pa ves trud je bil zastonj, nejevolja očetova pa še večja. Vrh tega pa so prišli še sosede in drugi znanci, med katerimi se je bliskoma raznesla vest o Molkovi nezgodi, in so s svojimi tolažbami, sveti in pomilovanjem še bolj razburjali gospodanja. Vedel je, da se marsikateri nevoščljivci in zavidneži potihoma smeje njegovi nesreči, dasi mu kaže žalostno lice. Izguba štirih stotakov sama ob sebi Molka ni toliko bolela; toda prepričanje, da je sin sokriv te hudobije, da se mu mnogo drugih roga in posmehuje in naposled varčnost njegova, ki mu je velevala vsak krajcar obrniti med prsti trikrat, štirikrat, preden ga je izdal, vse to ga je silno trlo. Ugibal je le, kako bi najprej prišel do smotra in konca, kako bi najhitreje zasledil tatu; in takoj po praznikih je pričel svoje delo.

Navsezgodaj v sredo se je odpravil od doma, ne da bi bil komu povedal, kam in kako je namenjen. Šel je k sodišču na Brdo in kazenskemu sodniku prijavil svojo nezgodo. A ta mu ni vedel pravega, tolažilnega sveta.

»Kdo vam je ukradel denarje?« je vprašal mladi sodnik.

»Kdo? To bote pač vi izvedeli! Jaz ne vem; — aj, ko bi jaz vedel, bi ne hodil sem!« je zavrnil Molek.

S tem bi se bil kmalu slabo obnesel. Sodnik ga je okregal, češ, »mi smo zato,

da kaznujemo hudodelnike! Če pa sami ne veste, če sami nimate sumnje, odkod jo bomo mi dobili?«

Na to je zinil Molek — seveda malo težavno:

»Jaz mislim, da je — sin moj, Luka — in mešetar Miška!«

Povedal je potem, kako je bilo na sestanju dan v Moravčah.

»Ah, sin vaš?« se je zavzel sodnik.

»Da, jaz mislim tako!«

»Dobro; ga bomo pa zaprli!«

»Zaprli?« je ponovil stari skoraj slaboglasno.

»Kajpa? Zaprli ga bomo, če hočete!«

»Ne, gospod sodnik! Zapirati pa ne, tega nečem, da bi se o mojem sinu kdaj reklo, da je bil zaprt — zaprt — in še zaradi tatvine! Ne, tega pa ne! Vedite, gospod sodnik, pokličite ga semkaj in zažugajte mu, da bo zaprt, če ne obstane. Le pestite ga, saj bo obstal, in potem bom jaz zadovoljen! Jaz hočem le vedeti, kdo me je okradel — in če je res moj sin — tat!«

»Dobro!« je dejal sodnik in štirinajst dni pozneje so stali vsi Molkovi in poleg njih mešetar Miška pred kazenskim sodnikom. Novega se ni ničesar izvedelo. Domači so ponovili, kar je bil povedal že Molek sam, Luka je bil hud in je zagovarjal sebe in svojo nekrivdo, mešetar Miška je pa klel, kakor je bil vedno navajen, ter staremu žugal, da ga bo sedaj on tožil zaradi razčlenjenja časti. Vse je bilo razburjeno. Sodnik pa ni imel nikakih dokazov glede krivde. Vendar je vprašal Molka: »Ali zahtevate, da bo vaš sin kaznovan?«

»Ne, tega pa ne!« je dejal oče; »da bi bil zaprt, tega pa nečem! Obstane naj, potem mu odpustim!«

»Reci, fant, si li res kriv?« je dejal sodnik Luku.

»Nisem, gospod, pa nisem!« je zatrjeval oni.

»Če torej ne zahtevate kazni, tudi ne zahtevate sodbe.«

»Opravili ste!« sklene sodnik. In šli so domov — oče sam — sin sam — mati in Anka skupaj, mešetar Miška pa zopet sam — a vsi jezni in razdraženi. (Dalje)

ki pa črne in ji ostro zažuga: »Ako mi te črne volne tako belo ne opereš, kakor jo bo moja hči, mi ne hodi več domov, sicer te bom iztepla od hiše!« Uboga pastorka milo joče, prosi in govori, da ji tega ni mogoče storiti, ali vse je zamen. Ker vidi, da ni milosti, oprta volno in gre jokajoč za po pol sestro. Ko prideta na vodo, razprtita svoja bremena in začeta prati. Kar se jima pridruži od nekdaj belo, lepo dekle in ju pozdravi: »Dobra sreča, prijateljci! Ali vama je treba kaj pomagati?« Mačehina hči reče posmehljivo: »Meni na treba pomoči, moja volna bo takoj bela, ali tale volna naše pastorkine ne bo kmalu.« Nato stopi tuje dekle k žalostni Marici, rekoč: »Daj! Bova videli, če se bo dala ta volna belo prati.« Obe pričneta zdaj mencati in prati in hipoma se črna volna beli kakor mladi sneg. Ko opereta, bela prijateljica spet nekam izgine. Ko mačeha vidi belo volno, se čudi in jezi, ker nima vzroka preganjati pastorkine.

Nekoliko časa zatem pride huda zima in mraz. Hudobna mačeha še zmeraj misli, kako bi zatirala nesrečno pastorko. Zdaj ji zapove: »Vzemi košek in odpravi se v goro, tam mi naberi zrelih jagod za novo leto! Ako mi jih ne prineseš, je boljše zate, da ostaneš na gori.« Sirotica Marica milo joka, prosi in govori: »Kako naj reva zdaj v tej ostri zimi dobim zrelih jagod?« Ali vse zaman — vzeti mora košek in iti.

Ko hodi vsa objokana po gori, jo sreča dvanajst junakov, ki jih lepo pozdravi. Oni prijazno sprejmejo pozdrav in jo vprašajo: »Kam gaziš? Ljuba mala, tako objokana po snegu?«

Ona jim vse lepo pove.

Junaki ji reko: »Mi ti hočemo pomagati, ako nam več povedati, kateri mesec vsega leta je najboljši?«

Marica reče nato: »Vsi so dobri, toda mesec sušec (marec) je najboljši, ker nam prinaša največ upanja.«

Junaki so bili z odgovorom zadovoljni in reko: »Le pojdi v to prvo dolinico na prisoje, ondi dobiš jagod, kolikor te je volja.« In res prinese mačehi za novo leto poln košek najlepših jagod in pove, da so jih ji pokazali junaki, ki jih je srečala na gori.

Nekaj dni pozneje, ko je huda zima odnehala, reče mati svoji hčerki: »Idi tudi ti v goro po jagode, morda dobiš tiste junake, da ti dajo kakšno srečo, ko so se že naši umazani pastorki izkazali tako čudno dobrotljivi.«

Hči se ošabno obleče, vzame košek in odskaklja vesela v goro. Ko pride tja, res sreča tistih dvanajst junakov, ki jim napuhnjeno reče: »Pokazite mi, kje rastejo jagode, kakor ste pokazali naši pastorki.«

Junaki reko: »Dobro. Ako ugameš, kateri mesec vsega leta je najboljši?«

Ona hitro odgovori: »Vsi so hudi, mesec sušec pa je najhujši.«

Po teh besedah pa se vsa gora hipoma pooblači in vse nevihte udarijo nanjo, da je komaj prisopihala domov. Ti junaki so bili dvanajsteri meseci.

Medtem se dobrota in lepota psovane pastorkine razgasi daleč po deželi in mlad, pošten in bogat gospod sporoči njeni mačehi, da pride ta in ta dan s svojim spremstvom pastorko snubit za ženo. Mačeha, ki je sirota zavidna, ji o tem ne zine niti besedice, ampak misli v to srečo potisniti svojo hčer.

Ko pride napovedani dan, spodi brezvestna mačeha svojo pastorko zgodaj v korito spat. Nato očisti hišo, pripravi večerjo, našopiri svojo hčer, kolikor jo največ more, in jo posadi za mizo s pletilom v rokah. Nato se pripeljejo snubači, mačeha jih prijazno sprejme, popelje jih v hišo in jim govori: »Tukajle je moja mila pastorka.« Ali kaj pomaga, ko so imeli v tej hiši petelina, ki prične na ves glas brez prestanka peti:

»Ku-ku-ri ku, lepa Marica v koritu!

Ku-ku-ri-ku, lepa Marica v koritu!«

Ko snubači zaslišijo in razumejo petelino petje, veje, naj jim privedejo pravo pastorko iz korita. Ko jo zagledajo, se ne morejo dovolj načuditi njeni lepoti in ljubeznivosti ter jo še isti večer odpeljejo s seboj. Hudobna mačeha in njena hči pa sta ostali osramočeni pred vsemi ljudmi.

Marica je bila s svojim možem in z vso hišo srečna do visoke starosti in lahke smrti — ker ji je bila vila prijateljica in vsi meseci prijatelj.

Hudobna mačeha in dobra pastorka

Hudobna ženska primoža s svojim revnim možem majhno deklico z imenom Marica. Potem dobi še eno hčer, ki jo ljubi in goji bolj kot svoje oko. Pastorka pa, ki je bila dobro in prelepo dete, kar ne more niti s krajem očesa videti; zato jo preganja, muči in mori; da bi jo prej ugonobila, ji meče najslabše ostanke jedi, in še to kakor psu. Celo kačjega repa bi ji

dalla jesti, ako bi ga imela; in namesto v posteljico jo pošilja spat v staro korito.

Ko pisana mati vidi, da je deklica pri vsem tem dobra in potrpežljiva in da lepše raste kot njena hči, misli in misli, kako bi našla vzrok, sirotico spoditi od hiše, in si izmisli tole:

Nekega dne pošlje svojo hčer in pastorko volno prati; hčeri da bele volne, pastorki

čanje daljnjega morja, kmalu pa je vse opustelo in onemelo.

Ali ne zgine podobno tako iz našega srca radost, ta lepi pa nestalni gost, medtem ko si posamezen glas zastonj prizadeva, da bi izražal veselje? V svojem lastnem odmevu še sliši otožnost in osamelost in jo sprejema z grozo. Ali se ne porazgubijo podobno tako veseli prijatelji, drugi naše burne svobodne mladosti, drug za drugim, ta na tem, drugi na drugem koncu, in pustijo svojega starega tovariša samega na svetu? Hudobno je biti samemu! Težko mu je pri srcu, žalost ga stiska in nikogar pa ničesar ni, kar bi mu moglo pomagati!

Majska noč ali utopljenka

H a n a

Zvonka pesem se je kakor reka razlivala po ulicah naše vasi. Bil je čas, ko se od dnevnega truda in skrbi utrujeni fantje in dekleta zbirajo v gručice, da v čistem blesku večera dajo duška svojemu veselju v petju, ki ga kratki spremlja rahla otožnost. Sanjavi večer je zamišljeno objemal sinje nebo in zagrinjal vse v motno daljo. Že je nastopil somrak, pesmi pa niso utihle. Z banduro² v roki je mladi Levko, sin vaškega starostnika, ki je kradoma zapustil pevce, kolovratil po vasi. Na kozakov glavi se sveti bela kučma iz janjčje kože. Poplesavajoč jo ubira kozak po ulici in brenka na strune. Zdjaci tiho obstoji pred vrati bajte, ki jo zasenčujejo nizke češnje. Čigava je ta bajta? Kdo živi za temi vrati? Po kratkem molku začne kozak ubirati strune in zapoje:

(Dalje prihodnjič)

² Svoje vrste lutnja, na katero igrajo Ukrajinci.

N. V. GOGOLJ:

10

Sejem v Soročincu

Ta hip stopi v izbo Čerevik. Ko zagleda hčer, plešočo pred zrcalom, obstoji. Dolgo in veselo se smeji. »Kako muhasti so dekličici!« si misli. Dekle pa ga ni videla ne slišala. Naposled pa je od poskočne pesmi, ki se je glasila iz hčerkinih ust, tudi očetu zakipela kri: ponosno je uprl roke v boke, stopil bliže in začel plesati; zdaj je počepnil, zdaj se vzravnaval in zopet počepnil, udarjal s petami in plesal ter pozabil na vse. Gromki hohot kuma je ustavil očeta in hčer.

»Lepo, lepo! Oče in hči obhajata svatbo. Hitro, podvizajta se: ženin je prišel!«

Ob teh besedah je Paraska zardela, da je bila bolj rdeča ko trak, ki je bil privezan okoli njene glave. Lahkomišljeni oče pa pa se je stoprav zdaj spomnil, zakaj je prišel.

»Paraska, hitro! Hivirja je od samega veselja, da sem prodal kobilo, jadrno odhitela na sejem, da pokupi vse mogoče jope, krila in druge babje cunje.« Čerevik se je bojazljivo ogledoval okoli sebe. »Treba je, da opravimo vse, še preden se povrne.«

Komaj je Paraska prestopila prag, že jo je objel okoli pasu fant v beli halji, ki jo je bil z veliko gručo ljudi čakal na cesti.

»Bog blagoslovi!« je svečano dejal Čerevik in jima sklenil roki. »Naj žive, kakor se vijo venci!«

¹ S temi besedami pozdravljajo na Ukrajini nov par.

Športni kotichek

Nekaj o boksu

(Nadaljevanje s 6. strani)

z zmagami po točkah in je tudi neodločenih srečanj precej, vendar je treba upoštevati, da je boks tipično borben šport, torej izredno ostra borba moža z možem, ki kljub določenim pravilom dopušča še toliko možnosti v dovoljenih udarcih, da more spretnejši z močnim udarcem onesvestiti svojega nasprotnika, da se zruši na tla in obleži delj ali manj časa v nezavesti. Če bi ostalo samo pri tem, bi bili lahko zadovoljni, toda neredkokrat zapuste taki udarci hude posledice pri premagancu (pretres možganov, poškodba lobanje, zob, nosu itd.), da ne govorimo o smrtnih slu-

žportnih panogah, na primer v igrah, je s pravili tako urejeno, da se igralci ne smejo lotiti drug drugega; v kolikor se to le zgodi, sledijo hude kazni za prizadete igralce. Dalje imamo polno takih panog, ko tekmovalci sploh ne pridejo v ožji stik s svojim nasprotniki (smučanje, drsanje, plavanje, telovadba itd.), ampak le tekmujejo med seboj, kdo bo boljši. Nesreča tudi pri teh ne počiva, vendar je med temi in boksom velika razlika. Boks je — kakor sem že omenil — oster, borben šport, kjer vsakdo stremi za tem, da nasprotnika onesposobi za nadaljnjo borbo, dočim pri drugih športnih panogah tekmovalci skušajo le pokazati vse svoje sposobnosti, ne da bi pri tem poškodovali svojega nasprotnika.

Mnogo ogorčenja je povzročil po svetu omenjeni smrtni slučaj komaj 25-letnega športnika in močno se širijo glasovi proti boksu. Nekatere televizijske postaje ne bodo več prenašale boks-tekem in tudi nekatere radijske postaje ne bodo več poročale o srečanjih med boksarji. Vatikanški radio je razglasil mnenje, da večji

del katoliškega sveta obsoja takšen profesionalni boks-sport, kakor se danes izvaja — kot nemoralno zadevo.

Športa ne gojimo zato, da bi se izpostavljali nevarnostim, zlasti pa ne smemo svojih sotekmovalcev poškodovati. Nesreče, ki že itak same prerade pridejo, moramo omejiti na kar najmanjšo mero, kajti šport gojimo radi zdravja in razvedrila; to imejmo vedno pred očmi, ker drugače postanejo telesne vaje iluzorne.

Ivo Kermavner

Ženske v Indiji

Ena tistih dežel na svetu, ki počasi odpirajo ženskam vrata v življenje, je Indija. Vendar se stanje tudi tam počasi izboljšuje, čemur je poglavitni vzrok industrializacija.

Za pravovernno Hindujko je bilo in je še vedno prepovedano, da bi delala izven doma ter služila denar. Tudi mož ne bi smel sprejeti od nje denarja, ki bi si ga zaslužila tako, pa naj bi ga še tako krvavo potreboval.

Vsa ta tisočletna določila tudi še danes drže, toda življenje gre prek njih. Najboljše pomočniki pri emancipaciji indijske ženske so moški, ki vidijo, da brez ženskih rok ne pojde.

Seveda je v položaju Indijk velika razlika med mesti in med podeželjem. Izobražena indijska meščanka je povsem podobna svoji evropski ali ameriški vrstnici. Vozi avtomobil, uživa alkohol, kadi. To je bilo še pred desetimi leti povsem nemogoče.

Šolane indijske ženske delajo največ na socialnem področju, kjer skušajo pomagati svojim zaostalim in predsodkov polnim rojakinjam. Poučujejo kmetice v gospodinjstvu, zdravstvu, šivanju, pletenju, tkanju, branju in pisanju ter jih seznajajo z državljanskimi pravicami, katere jim daje nova ustava.

Poleg tega imajo v Indiji danes tudi že tajnice, telefonistke, radijske nameščenke

in prodajalke v trgovinah. Precej jih je zaposlenih tudi v industriji ter na čajnih in kavni nasadih. Kar se tega tiče, je na prvem mestu zvezna dežela Madras kjer dela izven doma nekaj nad 25 odstotkov žensk.

V vsej neizmerni deželi je zdaj kakih 77.000 zdravstvenih pomočnic in zdravnic, katerih ima tudi indijska vojska že kakih 60. Ženske najdemo v častnikarstvu, filmu, umetnosti in odvetništvu, precej jih dela tudi v državni upravi ter sedi v zveznem parlamentu in v deželnih zbornicah, med njimi sestra ministrskega predsednika Nehruja ter gospa Menonova, ki je v zunanjem ministrstvu.

MOŽ BREZ SKRBI

Ko je prijatelj vprašal znanega ameriškega kemika Milтона Berlea, če je imel kdaj skrbi, je odgovoril:

»Le zakaj bi moral skrbeti? V življenju je samo ena stvar, zaradi katere se je vredno razburjati in sicer zdravje. Če je človek zdrav, je lahko brez skrbi, če pa je bolan, mora zvedeti, ali bo ozdravel, ali bo umrl. Če bo ozdravel, je lahko miren, če pa bo umrl, mora vedeti, kam bo šel: ali v nebesa ali kam drugam. Kdor pojde v nebesa, spet nima kaj skrbeti, kdor pa bo moral iti v pekel, bo tam srečal toliko nekdanih prijateljev in jih bo moral tako pozdravljati, da ne bo utegnil misliti na skrbi.«

MODERNA UMETNOST — ZA VSAKEGA NEKAJ

Španska dama je prišla v Pariz, kjer jo je portretiral Picasso. Ko je bila slika končana, se je z njo vrnila v Španijo. Na meji so pa nastale težave. Carinik ji ni hotel verjeti, da je to njen portret. Končno so poklicali nekega v bližini stanujočega slikarja. Ta je na prvi pogled dejal, da gre sicer nedvomno za sliko, vendar ne za portret človeka, ampak najbrž za zapleten stroj.

Nato so poklicali še inženirja, ki je končno razsodil: »Da gre za stroj, je lahko mogoče, vendar ne morem dognati, čemu naj bi ta stroj služil. Vendar sem prepričan, da ta stroj, če je sploh stroj, ne deluje!«

JEDRNAT ODGOVOR

Po premieri neke Feuilletove komedije je dejal Henri Becque, pisec znane igre »Parizanka«, Feuilletu: »Moram vam res čestitati! Prvo dejanje mi je izredno ugajalo, drugo pa je tudi nadvse zanimivo...« »Pa tretje in četrto?« je vprašal Feuillet.

»Tega ne vem, po drugem dejanju sem šel spat,« je odgovoril Becque.

Filmska ocena

Bistrica v Rožu. — Sobota, 14. 4.: Der Mann im Hintergrund (IVa). — Kriminalni film z mnogimi brutalnostmi zato pomisleki. — Nedelja, 15. 4.: Das große Wunschkonzert (II). — Ganljiva zgodba o znanem dirigentu, ki išče za svojo hčerko oskrbnico in jo končno najde na Dunaju. — Sreda, 18. 4.: Der Killer mit den Froschaugen (IVb). — Kriminalni film, moralni zadržki!

Borovlje. — Sobota, 14. 4.: Die Rache des Herkules (IV). — Pustolovski film. — Nedelja, 15. 4.: Vertauschtes Leben (IV). — Radi zamenjave dveh dojenčkov za časa vojne zaideta dve družini po 18 letih v težka nesoglasja. — Torek, 17. 4.: Der Geigenmacher von Mittenwald (III). — Film iz kmečkega življenja po romanu Ludviga Ganghoferja.

Dobri ves. — Sobota in nedelja, 14. in 15. 4.: Mein Vaterhaus steht in den Bergen (III). Domoinski film. Veleposlanik živi v prepričanju, da je umoril svojega sosedo, njegov zločinski upravitnik ga radi tega izsiljuje. — Sreda, 18. 4.: Herkules und die Königin der Amazonen (III). — Film iz grškega bajeslovja.

Plücker. — Sobota in nedelja, 14. in 15. 4.: Marina (III). — Film z mnogimi popevkami. — Torek in sreda, 17. in 18. 4.: Fuzzy — der Held des Westens (III). — Komedija z divjega zapada.

Sinča ves. — Petek in sobota, 13. in 14. 4.: Die Bande des Schreckens (IVa). — Radi umora nekega zločinca zakrivi neka zločinska banda še mnogo umorov nad nedolžnimi osebami. — Nedelja, 15. 4.: ... bis daß das Geld euch scheidet (IVa). — Denar skvari značaj moža, ki je postal nenadoma bogat in s tem uniči svojo in bodočnost svoje družine. — Sreda in četrtek, 18. in 19. 4.: Der große Fremde (IV). — Novonaseljenci v borbi za dobro zemljo. Film z divjega zapada s krvavimi brutalnostmi.

Št. Jakob v Rožu. — Sobota, 14. 4.: Er ging an meiner Seite (IV). — Dogodki iz druge svetovne vojne. — Nedelja, 15. 4.: Panik im Zirkus (III). — Borba za existenco nekega velikega cirkusa. — Sreda, 18. 4.: Fuzzy unter Texasbanditen (III). — Film iz divjega zapada.

GLEDALIŠČE V CELOVCU

Petek, 13. 4.: Manon, opera (premiera). — Sobota, 14. 4.: Der Hauptmann von Köpenick, komedija. — Nedelja, 15. 4. ob 15.00 uri: Manon, opera. — Sreda, 18. 4.: Der Hauptmann von Köpenick, komedija. — Četrtek, 19. 4.: Manon, opera. — Velikonočna nedelja, 22. 4.: Hochzeit im Paradies, opereta (premiera). — Velikonočni ponedeljek, 23. 4. ob 15.00 uri: Manon, opera. — Začetek ob 19.30, razen 15. in 23. 4.

KOMORNI ODER:

Sobota, 14. in nedelja, 15. 4.: Die acht Frauen, komedija. Velikonočna nedelja 22. 4.: Viola, komedija (premiera). — Velikonočni ponedeljek, 23. 4.: Viola, komedija. — Začetek vselej ob 19.30 uri.

SLOVENSKE ODDAJE V RADIU

PONEDELJEK, 16. 4.: 14.15 Poročila, objave. Pregled sporeda. — Spominska proslava ob 20. obletnici izseljevanja koroških Slovencev. 18.00 Splošna socialna vprašanja sodobnosti. — TOREK, 17. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Pogovor o velikonočnih običajih na Koroškem. — SREDA, 18. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Kar želite, zaigramo. — Hišna imena v okolju nekdanje humberške graščine na Koroškem. — ČETRTEK, 19. 4.: 14.15 Poročila, objave. — Zlati očenaš. — Postne pesmi. — PETEK, 20. 4.: 14.15 Poročila, objave. — S Cerkvijo skozi post: »Veliki petek«. — SOBOTA, 21. 4.: 9.00 Drobnijak-Kuret: Kostanjski pasijon. — 18.25 Zborovske pesmi. — NEDELJA, 22. 4.: 7.30 Velikonočna aletuja! — PONEDELJEK, 23. 4.: 7.30 S pesmijo in glasbo pozdravljamo in voščimo.

Posledice druge svetovne vojne so stale 250 milijard DM Zapadno Nemčijo v po vojni dobi, ugotavlja v obširni razpravi bonnska vlada. Ta denar je bil izdan v dobi od leta 1948 do 1960, in je bilo 42 odstotkov zapadnonemškega državnega proračuna na eni ali drugi način povezanih s posledicami vojne. Za neposredne posledice je bilo izdanih 173 milijone DM, za ostale z vojno povezane posledice pa 65 milijard DM, za odškodnino žrtvam nacizma pa 12 milijard DM. Pri neposrednih posledicah vojne je bila največja postavka — okupacijski stroški, ki so znesli 47 milijard DM, na drugem mestu pa izdatki za vojne žrtve, ki so znašali 39 milijard DM. Za gradnjo novih stanovanj je bilo porabljenih 23 milijard DM, prispevek za Zapadni Berlin pa je znašal 7 milijard.

čajih, ki se tudi dogajajo in se je pred kratkim zgodil v borbi, o kateri govorimo v tem članku. Pa skoraj ne more biti drugače, kajti vsak boksar stremi za tem, da svojega nasprotnika čimprej onesposobi za nadaljnjo borbo, ker mu sicer preti nevarnost, da on sam podleže. Če hoče torej zmagati — in za to gre pri teh tekmovalcih — se posluži vseh dovoljenih sredstev in udarja po nasprotniku kolikor mu dopuščajo telesna hitrost in moč ter trdota njegovih pesti. Je to borba, ki ne pozna usmiljenja, pa naj si tekemca še tako »prijeteljsko« segata v roko pred in po borbi.

Nevarnost pri drugih športih

Nekateri zagovorniki boksa zatrjujejo, da so vse športne panoge povezane z rizikom. Je to več ali manj res, toda v drugih

PEPI STIEGLER ZMAGOVALEC VELESALOMA V HOCHSÖLDENU

KOROŠKA: MUCKENSCHNABL 5., SODAT 9.

Pri edinstvenih snežnih razmerah si je pred več kot 2000 gledalci v Hochsöldenu priboril odlični koroško-vzhodnotirolski tekmeček Pepi Stiegler preteklo nedeljo prvo mesto v veleslalomu. Oba veleslaloma (za dekleta in moške) je zaključil s številnimi vrati večkratni svetovni prvak pred drugo svetovno vojno Toni Seelos, ki je mnogo pripomogel k izpolnitvi modernega smučanja; uvedel je že pravilno kroženje zgornjega telesa in postavil temelje za lep, vzporedni lok; v tem se še do danes v bistvu ni dosti spremenilo. Rezultati so bili naslednji:

Dekleta: 1. Traudl Hecher 1:49; 2. Edith Zimmermann (zmagovalka na Goldecku); 3. Erika

MALI OGLASI

SADNA DREVESCA in ribizelj dobite v drevesnici MARKO POLZER, št. Vid v Podjuni — St. Veit i. J.

Obleke za dečke in druge čedne reči za otroke najugodnejše kot vedno pri SATTLER, Klagenfurt, am Heuplatz.

Trgovinsko in gostilniško podjetje RUTAR v Dobri vesi nudi stalno službo za moškega. Veselje mora imeti do vsega dela, znanje nemškega in slovenskega jezika potrebno, stanovanje in prehrana v hiši.

KUPIM KOSILNICO

v dobrem stanju za konjsko vprego (Mähmaschine für Pferdegesspann, ohne Motor). Ponudbe takoj na »Tednik«.

Blago za poletne obleke, posteljno perilo
Velika izbira --
zelo ugodne cene

L. Maurer
Klagenfurt Alfer Platz 35

Netzer; 4. Christl Staffner (vse štiri Avstrijke); 5. Pia Riva (Italija).

Moški: 1. Pepi Stiegler 2:07,2 (Avstrija); 2. Gerhard Nenning (Avstrija); 3. Paride Milanti (Italija); 4. Ernst Falch (Avstrija); 5. Franz Diegruber (Avstrija); 9. Stefan Sodat (Avstrija).

Kombinacijo sobotnega in nedeljskega veleslaloma je odločila zase pri dekletih Hecher z idealno številko 0 pred Zimmermann, Famose (Francija), Staffner in Bräuer (Avstrija). Pri moških je zmagal v kombinaciji Nenning pred Stieglerjem, Milanti-jem, Leitnerjem (Avstrija) in našim Hermanom Muckenschabl.

NOGOMET

ANGLIJA:AVSTRIJA 3:1 (2:0)

IRSKA:AVSTRIJA 2:3 (0:1)

V povratni nogometni tekmi je angleška reprezentanca v Londonu premagala ustrezno moštvo Avstrije z enakim rezultatom, kakor je lani izgubila na Dunaju. Avstrijci so se za las izognili pravemu polomu, saj so se Angleži igrali z njimi kakor mačka z mišjo. Častni gol je dosegel Buzek, ki je bil poleg Stotza in Fraydla edini dober igralec v avstrijskem moštvu.

Popolnoma drugačno sliko je nudila prenovljena avstrijska ekipa 4 dni pozneje v reprezentančnem srečanju proti Irski. Zvezni kapetan Decker je zamenjal celo vrsto igralcev, ki so se v Londonu slabo obnesli. Njihovi namestniki so zaigrali zelo lepo in predvsem borbeno, tako da so gledalci res prišli na svoj račun. Zmaga je bila težko priborjena, vendar zaslužena.

Prevladuje splošno mnenje, ki ga je podprlo pisanje angleških časopisov, da avstrijska enajstovica na svetovnem prvenstvu v Čile ne bi imela možnosti za dobro uvrstitev, še nekaj mesecev je do tega osrednjega športnega dogodka letos. Kdo bo osvojil najvišjo lavoriko?

Najnovejše kmetijske
stroje, štedilnike, pralne
stroje, gospodinjske potrebnosti
ugodno in na obroke pri
HANS WERNIG
KLAGENFURT, Paulitschgasse (Prosenhof)